

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 06.03.2018 № 4-5

ЗВІТ

про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності, та розпорядження ними

Київ 2018

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВСТУП.....	5
1. СТАН РЕАГУВАННЯ НА РІШЕННЯ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО ЗАХОДУ ДЕРЖАВНОГО ЗОВНІШНЬОГО КОНРОЛЮ (АУДИТУ).....	5
2. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН	7
3. ОЦІНКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	13
4. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, СПРЯМОВАНИХ У 2017 РОЦІ ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ	21
4.1. Бюджетна програма за КПКВК 2803010 «Керівництво та управління у сфері геодезії, картографії та кадастру»	22
4.2. Бюджетна програма за КПКВК 2803020 «Проведення земельної реформи»	27
4.3. Бюджетна програма за КПКВК 2803030 «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону»	31
ВИСНОВКИ	37
ПРОПОЗИЦІЇ	43
Додатки 1–5	48

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення аудиту: Закон України «Про Рахункову палату» (статті 4 та 7), План роботи Рахункової палати на 2018 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на управління у сфері використання та охорони земель, у тому числі земель сільськогосподарського призначення державної власності, та розпорядження ними; законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу; внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів. За результатами проведеного аудиту надати об'єктам аудиту та учасникам бюджетного процесу (включаючи Кабінет Міністрів України і Верховну Раду України) відповідні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності використання коштів державного бюджету та якості управління у цій сфері.

Предмет аудиту:

- рух бюджетних коштів у 2017 році за бюджетними програмами:
КПКВК 2803010 «Керівництво та управління у сфері геодезії, картографії та кадастру»;

КПКВК 2803020 «Проведення земельної реформи»;

КПКВК 2803030 «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону»;

- нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, пов'язані з діяльністю учасників бюджетного процесу в цій сфері та які обґрунтовують правомірність, доцільність виділення і використання цих коштів;

- фінансова, бюджетна, статистична та інша звітність, а також аналітичні матеріали, що стосуються предмета аудиту.

Загальний обсяг бюджетних коштів, що підлягав аудиту, становить 1 108,7 млн гривень.

Об'єкти аудиту:

- Міністерство аграрної політики та продовольства України (далі – Мінагрополітики);

- Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр);

- Головне управління Держгеокадастру у Вінницькій, Дніпропетровській, Київській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Харківській областях;

- ДП «Центр Державного земельного кадастру».

Термін аудиту: аналіз чинного законодавства, проведення аудиту та складання Звіту за його результатами проведено з листопада 2017 року по лютий 2018 року.

Критерії аудиту щодо:

- **оцінки законності, своєчасності та повноти прийняття управлінських рішень:** використання коштів державного бюджету, спрямованих на управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними, повинно здійснюватися своєчасно, у повному обсязі і з дотриманням норм чинного законодавства, які регулюють вказані

питання;

- **оцінки ефективності (продуктивності, результативності та економності) використання бюджетних коштів:**

встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядників бюджетних коштів і використаними для досягнення таких результатів коштами державного бюджету, спрямованими на управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності, та розпорядження ними;

встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників бюджетних коштів запланованим результатам;

встановлення стану досягнення розпорядниками коштів державного бюджету запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів, спрямованих на управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності, та розпорядження ними.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту (масштаб аудиту):

період, охоплений аудитом в частині:

- виділення та використання бюджетних коштів – 2017 рік;
- управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними – 2013–2017 роки.

Методи збирання даних: аналіз стану виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього контрольного-аналітичного заходу; моніторинг нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту; аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань та повноважень; аналіз договірних відносин у цій сфері; аналіз фінансової, бюджетної, статистичної та іншої звітності, що стосується предмета аудиту; аналіз звітів та інформації, одержаних від внутрішніх аудиторів; проведення контрольних заходів на визначених об'єктах аудиту; опитування та порівняння; отримання усних і письмових пояснень відповідальних посадових осіб.

Джерела інформації: нормативно-правові, розпорядчі акти та інші документи, що стосуються предмета аудиту; дані бухгалтерського та аналітичного обліку об'єктів аудиту; фінансова, бюджетна та інша звітність об'єктів аудиту; статистична, аналітична та інша інформація; матеріали попередніх аудитів, проведених Рахунковою палатою та іншими контролюючими органами, а також дані внутрішнього контролю та аудиту об'єктів аудиту; інформація щодо виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попередніх контрольних заходів; пояснення відповідальних посадових осіб.

За результатами контрольних заходів, проведених в ході цього аудиту, складено і підписано 10 актів, з них територіальними управліннями – шість (з яких чотири – із зауваженнями), департаментом з питань АПК, природоохоронної діяльності та надзвичайних ситуацій – чотири.

ВСТУП

Сільськогосподарські угіддя України у загальній структурі земельного фонду країни (60,3 млн га) становлять майже 70 відс. (41,5 млн га, з яких площа ріллі – 32,5 млн гектарів)¹. Площа сільськогосподарських угідь України становить близько 19 відс. загальної площі сільськогосподарських угідь країн світу і майже 27 відсотків площі ріллі країн Європи. У розрахунку на одного жителя в Україні припадає 0,9 га сільськогосподарських угідь (ріллі – 0,7 га), що є найвищим показником серед європейських країн (0,44 і 0,25 га відповідно)².

У державній власності, за даними Держгеокадастру³, перебуває 10,4 млн га сільськогосподарських угідь, приватній – 31,1 млн га, комунальній – 0,03 млн га, колективній – 0,02 млн га. Із зазначеного обсягу сільськогосподарських угідь державної власності – 3,3 млн га перебувають у постійному користуванні державних підприємств, установ та організацій, в оренді юридичних та фізичних осіб, 4,2 млн га – у запасі, 1,5 млн га – у резерві, 0,9 млн га – землі, не надані у власність або постійне користування, 0,7 млн га – землі загального користування.

Зважаючи на те, що фінансування Держгеокадастру як центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері земельних відносин і до повноважень якого віднесено, зокрема, розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності, державний нагляд (контроль) в агропромисловому комплексі в частині дотримання вимог земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) у цій сфері є актуальним як з економічної, так і соціальної точки зору.

1. СТАН РЕАГУВАННЯ НА РІШЕННЯ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО ЗАХОДУ ДЕРЖАВНОГО ЗОВНІШНЬОГО КОНТРОЛЮ (АУДИТУ)

Попередній аудит у зазначеній сфері проведено Рахунковою палатою у 2016 році (рішення Рахункової палати від 20.12.2016 № 27-3 про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на проведення земельної реформи та на загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркацію та делімітацію державного кордону).

За результатами розгляду матеріалів цього аудиту Рахункова палата інформувала Верховну Раду України (лист від 04.01.2017 № 03-17); відомості у формі рішення Рахункової палати надіслано Кабінету Міністрів України (лист від 04.01.2017 № 03-18); рішення Рахункової палати і Звіт із зазначеного питання надіслано Держгеокадастру (лист від 04.01.2017 № 03-19) для розгляду та вжиття необхідних заходів.

¹ Згідно із Стратегією удосконалення механізму управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 413.

² Там само.

³ Станом на 01.01.2016.

- Зокрема, Рахункова палата рекомендувала Держгеокадастру вжити заходів щодо:
- розроблення проекту Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення»;
 - підготовки звернення до обласних рад та обласних державних адміністрацій щодо використання коштів, які надійшли в порядку втрат сільськогосподарського виробництва;
 - подання до Мінагрополітики пропозицій щодо затвердження концепції Загальнодержавної програми використання та охорони земель;
 - оприбуткування та відображення у бухгалтерському обліку запасних частин та обладнання Dell;
 - підготовки звернення до головного розпорядника бюджетних коштів щодо збільшення обсягу бюджетних призначень для погашення кредиторської заборгованості за бюджетною програмою «Проведення земельної реформи»;
 - подання до Міністерства закордонних справ України пропозицій щодо складу делегації України для участі у засіданнях спільних міждержавних комісій з питань демаркації державного кордону України.

Кабінет Міністрів України (доручення від 12.01.2017 № 739/1/1-17) зобов'язав, зокрема, Міністерство аграрної політики та продовольства України і Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру опрацювати рекомендації Рахункової палати, вжити заходів до усунення виявлених порушень і недоліків та недопущення їх у подальшому.

Мінагрополітики (лист від 10.02.2017 № 37-13-5-7/3537) та Держгеокадастр (лист від 03.02.2017 № 8-28-0.16-1681/2-17) інформували Рахункову палату про вжиття заходів щодо усунення порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою за результатами вказаного аудиту.

Зокрема, в інформації зазначено, що з метою реагування та вжиття заходів щодо усунення порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою, наказом Держгеокадастру від 03.02.2017 № 25 затверджено план заходів Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру щодо усунення вказаних порушень.

За результатами виконання таких заходів розроблено проект Закону «Про обіг земель сільськогосподарського призначення», який станом на 01.01.2018 доопрацьовується та узгоджується з представниками громадських організацій аграрного сектору економіки, прийняття та набрання чинності яким є обов'язковою умовою для зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення та запровадження ринкового обігу земель.

Крім того, Держгеокадастр повідомив Рахункову палату про:

- направлення звернення до обласних рад та обласних державних адміністрацій щодо використання коштів, які надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва відповідно до статті 209 Земельного кодексу України (узагальнення інформації про наявність та використання таких коштів здійснюється Держгеокадастром щоквартально);
- надання Мінагрополітики пропозиції до проекту Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року щодо

фінансування заходу з консервації земель (лист від 15.09.2017 № 5-28-0.13-14740/2-17);

– затвердження Указом Президента України від 05.07.2017 № 177/2017 «Про внесення змін до Указів Президента України від 28.04.2011 № 509 та від 31.10.2011 № 1008» персонального складу делегації України для участі у засіданнях спільних міждержавних комісій з питань демаркації державного кордону України, зокрема, у Спільній українсько-білоруській демаркаційній комісії, Спільній українсько-російській демаркаційній комісії та Спільній українсько-молдовській демаркаційній комісії;

– врахування потреби Держгеокадастру в коштах на погашення бюджетної кредиторської заборгованості за КПКВК 2803020 «Проведення земельної реформи» в повному обсязі в межах граничного обсягу видатків на 2018 рік відповідно до поданого Держгеокадастром до Мінагрополітики бюджетного запиту на 2018 рік та проект прогнозу державного бюджету на 2019–2020 роки (лист від 27.07.2017 № 5-28-0.16-11917/2-17);

– оприбуткування та відображення Державним підприємством «Центр державного земельного кадастру» в бухгалтерському обліку 31-ї одиниці запасних частин до обладнання Dell, які були придбані у рамках укладеного договору від 20.10.2015 № 89/10.15-П з ТОВ «Глобал Інтегрейшн Груп».

Таким чином, об'єктами контролю в порядку реагування на рішення Рахункової палати за результатами попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) вживалися окремі заходи реагування, які, зокрема, спрямовані на удосконалення законодавства у сфері земельних відносин та усунення порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою.

Проте вжиті окремі заходи виявилися неповними та недостатньо ефективними для забезпечення належного стану управління у сфері використання та охорони земель, у тому числі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності, та розпорядження ними.

2. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Рахункова палата за результатами попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) у сфері земельних відносин, проведеного у 2016 році, констатувала, що питання правового забезпечення проведення земельної реформи та виконання загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт, демаркації та делімітації державного кордону в цілому **врегульовані** відповідними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

Однак **відсутність програмних документів**, прийняття яких передбачалося відповідними законодавчими актами, **призвела до фактичної втрати комплексного підходу до визначення основних напрямів та належної**

реалізації державної політики у сфері удосконалення земельних відносин, використання та охорони земель.

Проведеним аудитом встановлено, що **Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року** (розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р, далі – План Уряду) наступною метою **реалізації земельної реформи визначено:**

– запуск ринку землі за прийнятною для громадян моделлю, обговореною на національному рівні;

– підтримка добровільного об'єднання територіальних громад з метою формування дієвих органів місцевого самоврядування до виконання наданих їм повноважень;

– оптимізація правового регулювання у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель;

– формування та упорядкування баз даних Державного земельного кадастру.

Планом Уряду також зазначено, що **заборона** на відчуження та зміну цільового призначення земельних ділянок сільськогосподарського призначення **обмежує права власників земельних ділянок**, у власності яких на сьогодні перебуває **27,6 млн га** сільськогосподарських угідь, переданих у власність **6,9 млн громадян**⁴.

Законом України від 06.09.2012 № 5245-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності» (набув чинності 01.01.2013) внесено зміни до Земельного кодексу України (стаття 122), згідно з якими до **повноважень** центрального органу виконавчої влади з питань **земельних ресурсів** у галузі земельних відносин та його територіальних органів **віднесено право передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у власність або у користування для всіх потреб.**

Проведений аудит також засвідчив, що з метою **створення правових передумов належного функціонування механізму відчуження земельних ділянок для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності**, та, як наслідок, **створення передумов для реалізації інвестиційних проектів загальнодержавного значення**, які реалізуються в т. ч. із залученням іноземних інвесторів, прийнято Закон України від 08.12.2015 № 862-VIII «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо удосконалення механізму передачі земельних ділянок, відчужених для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності», яким внесено зміни до статті 122 Земельного кодексу. Зокрема, згідно із зазначеними змінами **земельні ділянки, що вилучаються,**

⁴ Аудитом встановлено, що у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону про обіг земель сільськогосподарського призначення (реєстраційний № 5535 від 13.12.2016), метою прийняття якого є правове врегулювання питань, пов'язаних з відкриттям ринку земель в Україні, запровадження при цьому особливого механізму обігу земель сільськогосподарського призначення зі збалансованим дотриманням та захистом приватних, громадських, суспільних та державних інтересів.

викупуються або примусово відчужуються для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності, надаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, які прийняли рішення про їх вилучення, викуп або примусове відчуження, у користування для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності.

Аудитом встановлено, що відповідно до чинного земельного законодавства, надання земельних ділянок у власність або користування, у тому числі на умовах оренди, здебільшого здійснюється за проектами землеустрою щодо відведення земельної ділянки. При цьому Земельним кодексом (стаття 186-1) передбачено, що проект землеустрою щодо відведення земельних ділянок усіх категорій та форм власності підлягає обов'язковому погодженню з територіальним органом центрального органу виконавчої влади, який здійснює реалізацію державної політики у сфері земельних відносин.

Водночас, з метою подолання корупційної складової з боку територіальних органів земельних ресурсів при погодженні таких проектів землеустрою, у системі Держгеокадастру запроваджено принцип екстериторіальності⁵ (постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2016 № 580).

Проведений аудит також засвідчив, що постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 413 затверджено Стратегію удосконалення механізму управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними (далі – Стратегія).

Мета прийняття зазначеної Стратегії полягає у створенні сучасної, прозорої і дієвої системи управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності, спрямованої на забезпечення захисту інтересів суспільства (насамперед учасників антитерористичної операції), територіальних громад та держави, а також раціонального та ефективного функціонування сільськогосподарських регіонів з урахуванням потреб розвитку населених пунктів, запобігання деградації земель, необхідності забезпечення продовольчої безпеки держави.

Стратегією визначено, що:

– до органів, що забезпечують її реалізацію, віднесено Мінагрополітики, Держгеокадастр, інші міністерства та центральні органи виконавчої влади, які беруть участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань її реалізації;

– Мінагрополітики при її реалізації забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання вимог земельного

⁵ Розробник проектної документації надає її на погодження до територіального органу Держгеокадастру за місцем розташування земельної ділянки. В подальшому, програмою електронного документообігу Держгеокадастру автоматично обирається територіальний орган системи Держгеокадастру, який здійснює розгляд зазначеної проектної документації на відповідність діючому законодавству та надання відповідного висновку. Розробник проектної документації отримує висновок у територіальному органі Держгеокадастру за місцем розташування земельної ділянки.

законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів; розроблення разом з іншими центральними органами виконавчої влади проектів нормативно-правових актів на виконання положень цієї Стратегії;

– **Держгеокадастр** реалізує державну політику у сфері земельних відносин, здійснює розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності відповідно до закону, державний нагляд (контроль) в агропромисловому комплексі в частині дотримання вимог земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів; проводить моніторинг та оцінку результативності реалізації Стратегії.

Стратегією також передбачено, що для її реалізації необхідне розроблення та прийняття низки законодавчих та нормативно-правових актів, спрямованих на:

– перегляд принципів формування, наповнення та використання цільових фондів для здійснення заходів з охорони земель;

– запровадження електронних земельних торгів;

– запровадження принципу “мовчазної згоди” у разі затвердження нормативної грошової оцінки земель, якщо районна рада протягом одного місяця з дня надходження технічної документації з нормативної грошової оцінки не прийняла рішення про її затвердження або не надала обґрунтованої відмови у такому затвердженні;

– здійснення електронної реєстрації земельних ділянок у Державному земельному кадастрі;

– передачу права розпорядження землями державної власності об’єднаним територіальним громадам;

– усунення дублювання функцій державного контролю за використанням та охороною земель та державного екологічного контролю, із встановленням вимог здійснювати державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності, а також за збереженням родючості ґрунтів виключно Держгеокадастром та його територіальними органами;

– посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог земельного законодавства та недотримання заходів з охорони земель і збереження ґрунтів шляхом підвищення адміністративних штрафів;

– встановлення чіткого порядку дій державних інспекторів з контролю за використанням та охороною земель під час здійснення контролю;

– врегулювання інших питань реалізації цієї Стратегії.

Аудит засвідчив, що **Кабінетом Міністрів України** вжито низку заходів, спрямованих на забезпечення виконання Стратегії. Зокрема, відповідно до постанови **Кабінету Міністрів України** від 21.06.2017 № 688 Урядом погоджено **реалізацію** з 01.10.2017 по 20.06.2018 **пілотного проекту із запровадження електронних земельних торгів територіальними органами Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру.**

Крім того, зазначеною постановою Уряд затвердив **Порядок реалізації пілотного проекту з проведення електронних земельних торгів**. Також Кабінет Міністрів України погодився з пропозицією Мінагрополітики, Держгеокадастру, Державного агентства з питань електронного урядування щодо здійснення заходів, **спрямованих на запровадження використання системи зберігання та захисту даних Blockchain** під час проведення електронних земельних торгів та у роботі Державного земельного кадастру.

Водночас аудит засвідчив необхідність **децентралізації повноважень із розпорядження землями державної власності за межами населених пунктів у частині передачі земельних ділянок державної власності в комунальну власність об'єднаних територіальних громад**.

Потребують також удосконалення норми Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», зокрема в частині визначення **центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого віднесено питання реалізації державної політики у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і усунення дублювання виконання таких функцій різними органами державної влади**.

З метою забезпечення **децентралізації повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру, запровадження удосконаленого механізму надання адміністративних послуг у частині реєстрації заяви про здійснення державної реєстрації земельної ділянки сертифікованими інженерами-землевпорядниками в електронній формі із застосуванням веб-технологій, з використанням особистого електронного цифрового підпису, скорочення строку здійснення державної реєстрації земельної ділянки до семи робочих днів, існує також необхідність внесення змін до Закону України «Про Державний земельний кадастр»** (щодо розширення переліку осіб, які здійснюють внесення відомостей до Державного земельного кадастру та надання відповідної інформації з нього).

Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» (пункт 11 Прикінцевих положень) **передбачено**, що технічна документація з бонітування ґрунтів, економічної оцінки земель та нормативної грошової оцінки земельних ділянок у місячний строк з дня її надходження розглядається відповідною сільською, селищною, міською радою, яка приймає рішення про її затвердження або відмову у затвердженні. Підставою відмови у затвердженні технічної документації може бути лише її невідповідність вимогам законодавства. У разі якщо у місячний строк з дня надходження технічної документації з бонітування ґрунтів, економічної оцінки земель та нормативної грошової оцінки земельних ділянок відповідна сільська, селищна, міська рада не прийняла рішення про затвердження або відмову у затвердженні технічної документації, технічна документація з бонітування ґрунтів, економічної оцінки земель та нормативної грошової оцінки земельних ділянок вважається затвердженою.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15 затверджено **Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру**, відповідно до якого **Держгеокадастр** є центральним органом

виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства, і який реалізує державну політику у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

Таким чином аудит засвідчив, що законодавче та нормативно-правове поле у сфері земельних відносин у період 2016–2017 років зазнавало певних змін. При цьому ці зміни здебільшого стосувалися врегулювання та удосконалення питань розпорядження Держгеокадастром землями сільськогосподарського призначення державної власності.

Разом з тим законодавчі та нормативно-правові акти, які забезпечують регулювання питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, і надалі залишаються недостатньо дієвими.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.01.2018 № 60-р Держгеокадастром здійснюються заходи щодо передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність відповідних об'єднаних територіальних громад. На сьогодні територіальними органами Держгеокадастру майже з усіма органами місцевого самоврядування створених об'єднаних територіальних громад підписано меморандуми про співпрацю при здійсненні цих заходів.

На виконання Стратегії удосконалення механізму управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 413, Держгеокадастром розроблено низку проектів нормативно-правових актів. Зокрема, Кабінетом Міністрів України прийнято постанови від 22.11.2017 № 890 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», згідно з якою внесено відповідні зміни до Типового договору оренди землі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2004 № 220, та від 21.06.2017 № 688 «Деякі питання реалізації пілотного проекту із запровадження електронних земельних торгів та посилення безпеки зберігання та захисту даних», якою передбачено запровадження продажу прав оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності на електронних земельних торгах.

Таким чином, існує потреба в подальшому вжитті заходів із законодавчого забезпечення питань розпорядження об'єднаними територіальними громадами землями за межами населених пунктів.

Водночас на виконання Стратегії удосконалення механізму управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними необхідно вжити заходів щодо прийняття законодавчих програмних документів, спрямованих в першу чергу на здійснення основних напрямів та належну реалізацію

державної політики у сфері удосконалення земельних відносин, використання та охорони земель, розвитку високоефективного конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва.

3. ОЦІНКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Проведеним аудитом встановлено, що в результаті здійснення заходів земельної реформи питома вага земель, які перебувають у державній власності, має постійну тенденцію до зменшення (за оперативними даними станом на 01.01.2018 питома вага земель державної власності у загальній структурі становить менше 46 відсотків загальної площі території України (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл земельного фонду за формами власності

Станом на:	Площа земель за формами власності, тис. га			
	державна	приватна	колективна	комунальна
01.01.1991	60354,8	–	–	–
01.01.1999	30097,0	3393,8	26864,0	–
01.01.2005	29671,4	30542,8	140,6	–
01.01.2010	29246,5	31035,7	72,6	–
01.01.2016	28758,3	31489,2	55,1	52,2
01.01.2017*	28317,6	31899,1	55,1	83,0
01.01.2018*	27643,5	32528,9	55,1	127,3

* оперативна інформація за даними Держгеокадастру станом на 01.01.2017 та 01.01.2018.

При цьому аудит засвідчує, що офіційні дані, зокрема щодо наявності земель та розподілу їх за власниками землі, землекористувачами, угіддями та видами економічної діяльності, як в цілому по Україні, так і в розрізі регіонів, станом на 01.01.2017 та 01.01.2018 за формами адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) відсутні.

Так, аудитом встановлено, що Державною службою статистики України з 01.01.2016 форму статистичної звітності № 6-зем (наказ від 19.08.2015 № 190) скасовано. Водночас Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (наказ від 30.12.2015 № 337) затверджено форми адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) та зобов'язано Держгеокадастр, до 01.07.2016, забезпечити перенесення даних державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем) до зазначених вище нових форм звітності.

Проте, станом на 01.01.2018, перенесення даних до нових форм звітності Держгеокадастром не здійснено. Наказ Мінрегіонбуду від 30.12.2015 № 337 не виконано. У зв'язку із цим існують високі ризики проявів корупції, пов'язані в першу чергу з можливістю маніпулювання даними при розпорядженні землями державної власності.

В автоматизованій системі ведення Державного земельного кадастру станом на 01.01.2018 відсутні узагальнені відомості про землі, розташовані в

межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами.

Проведеним аудитом встановлено, що станом на 01.01.2018 автоматизована система ведення **Державного земельного кадастру містить інформацію про майже 19 млн сформованих земельних ділянок загальною площею 38906,0 тис. га⁶ (65,5 відс. території країни).**

Таким чином, станом на 01.01.2018, автоматизована система ведення Державного земельного кадастру наповнена інформацією про сформовані земельні ділянки майже на двох третинах території країни. Проте є нагальна потреба у забезпеченні належного кількісного та якісного обліку більше 22 млн га земель, інформація про які у Державному земельному кадастрі відсутня, а також в уточненні внесеної до Державного земельного кадастру інформації за багатьма земельними ділянками.

Автоматизована система ведення Державного земельного кадастру **не містить** повної інформації про межі населених пунктів.

Довідково. Відповідно до Закону України «Про Державний земельний кадастр» відомості про межі населених пунктів вносяться на підставі проектів землеустрою щодо встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних одиниць. Замовниками проектів землеустрою є органи місцевого самоврядування.

Станом на 01.01.2018 до автоматизованої системи ведення Державного земельного кадастру внесено інформацію про межі **627** населених пунктів, що становить лише **2,2 відс.** їх загальної кількості (28670).

Довідково. За останніми офіційними даними (станом на 01.01.2016 за формою 2-зем), із загальної площі земель державної власності (28758,3 тис. га) перебувало: у користуванні – 14581,8 тис. га (50,7 відс.), запасі – 7172,6 тис. га (24,9 відс.); у загальному користуванні – 4138,4 тис. га (14,4 відс.); резервному фонді (не надані у користування) – 1612,7 тис. га (5,6 відс.); в межах населених пунктів (землі не надані у власність або користування) – 1252,8 тис. га (4,4 відсотка).

Із загальної площі земель державної власності, які було надано у користування (14581,8 тис. га):

8655,0 тис. га – лісогосподарських підприємств;

1639,3 тис. га – громадян, яким землі надані у користування;

1081,7 тис. га – державних сільськогосподарських підприємств;

827,0 тис. га – державних закладів, установ, організацій;

630,3 тис. га – підприємств та організацій транспорту і зв'язку;

318,3 тис. га – недержавних сільськогосподарських підприємств;

решта (1430,2 тис. га) – інших користувачів.

Проведеним аудитом встановлено, що Держгеокадастр станом на 01.01.2018 **володіє низкою оперативних даних** щодо кількісної характеристики земель та їх розподілу між власниками і користувачами. Проте **формування та узагальнення таких оперативних даних Держгеокадастром та його територіальними органами здійснюється в порядку та в спосіб, який не визначається жодними нормативними чи розпорядчим актами, що містить ризики недостовірності**

⁶ З них земельні ділянки державної власності становлять 6418,8 тис. га (у тому числі 3277,8 тис. га – земельні ділянки сільськогосподарського призначення).

даних, а отже, і зловживань та проявів корупції при розпорядженні землями державної власності.

Так, за оперативною інформацією Держгеокадастру, станом на 01.01.2018 у державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління міністерств, інших державних органів, у користуванні перебувають 117531 земельна ділянка площею 9351,3 тис. га, в тому числі: 78430 земельних ділянок площею 4538,4 тис. га (48,5 відс.) використовуються на підставі документів, що посвідчують право користування ними (оформлені, переоформлені в порядку визначеному після 1991 року); **39101** земельна ділянка площею **4812,9** тис. га (**51,5** відс.) використовуються на підставі документів, оформлених до 1991 року, а отже, на підставі документів, які потребують приведення у відповідність із діючими вимогами законодавства (табл. 2).

Таблиця 2

Стан оформлення державними підприємствами, установами, організаціями документів, що посвідчують право користування земельними ділянками

Державні підприємства, установи, організації, що належать до сфери управління	Земельні ділянки, які використовуються державними підприємствами, установами, організаціями		Земельні ділянки, правостановлюючі документи на які потребують оформлення (переоформлення)		Відсоток площі земельних ділянок, правостановлюючі документи на які потребують оформлення (переоформлення)
	кількість земельних ділянок, шт.	площа, тис. га	кількість земельних ділянок, шт.	площа, тис. га	
Міноборони	2367	307,8	989	139,9	45,5
Мінагрополітики	4665	470,0	1477	68,1	14,5
НААН	4613	412,2	2796	58,5	14,2
Мінприроди	1479	476,8	563	217,9	45,7
Мінінфраструктури	14277	138,1	2234	25,3	18,3
Укравтодору	22239	267,4	5676	126,1	47,2
Держводагентства	5794	290,5	3849	209,6	72,2
Держлісагентства	22798	6379,1	12631	3759,3	58,9
Держрибагентства	1698	38,6	206	10,3	26,7
Інших міністерств, державних органів	37601	570,8	8680	197,9	34,7
Разом	117531	9351,3	39101	4812,9	51,5

При цьому, як засвідчив аудит, станом на 01.01.2018 до автоматизованої системи **Державного земельного кадастру** внесено відомості щодо **80361** земельної ділянки державної власності площею **4702,3** тис. га (у тому числі **1931** земельної ділянки державної власності площею **163,9** тис. га, правостановлюючі документи на які потребують оформлення (переоформлення). Тобто, майже половина земель державної власності (**4649, 0** тис. га), яка перебуває у користуванні державних установ, підприємств та організацій, станом на **01.01.2018** потребує визначення правового стану.

Проведеним аудитом також встановлено, що станом на 01.01.2018 у загальній структурі земель державної власності (за категоріями земель)

сільськогосподарські угіддя займають менше **36 відс.** загальної площі земель державної власності (**28758,3 тис. га**) (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка розподілу площ сільськогосподарських угідь державної форми власності

тис. га

Станом на:	Сільськогосподарські угіддя, які перебувають у державній власності	З них:				
		перебувають у користуванні або оренді	землі запасу	землі резервного фонду, не надані в постійне користування	землі загального користування	угіддя, якими користуються інші користувачі
01.01.2013	10587,4	3430,1	4410,3	1578,4	721,4	447,2
01.01.2014	10519,6	3311,7	4382,1	1542,8	715,8	567,2
01.01.2015*	9565,5	3049,4	4017,3	1339,9	674,1	484,9
01.01.2016*	9508,1	3037,6	3914,1	1301,4	671,5	583,5
01.01.2017**	–	–	–	–	–	–
01.01.2018**	–	–	–	–	–	–

*площі вказані без тимчасово окупованих територій.

**дані за формами адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) та дані в Державному земельному кадастрі станом на 01.01.2017 року та 01.01.2018 відсутні.

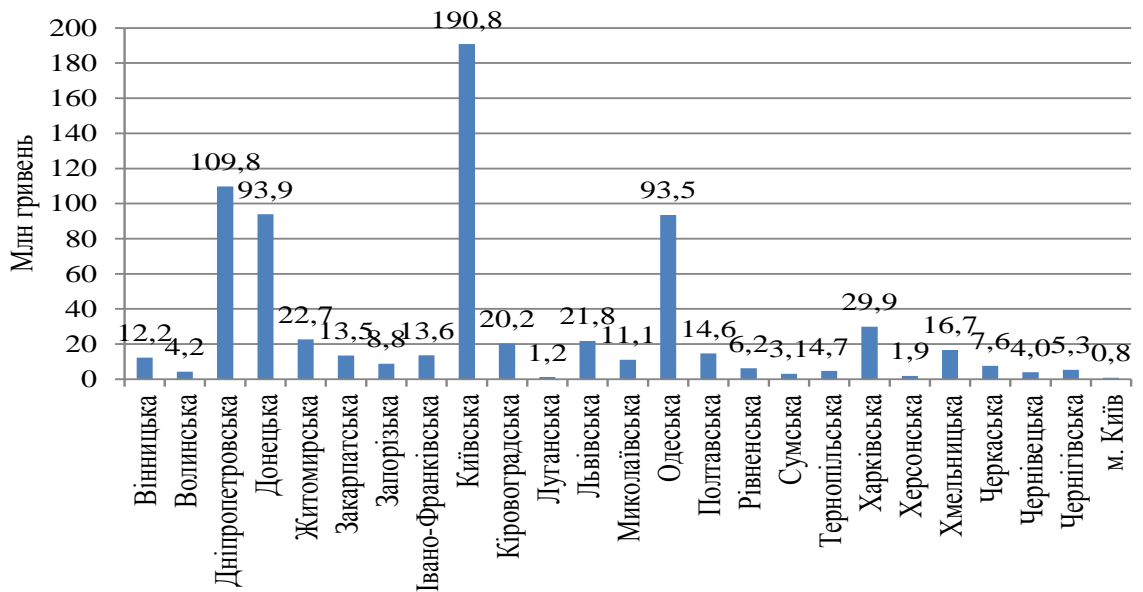
Довідково. Землі сільськогосподарських угідь державної форми власності (загальною площею 3037,6 тис. га) перебувають у користуванні:

- державних сільськогосподарських підприємств – 639,2 тис. га;
- селянських (фермерських) господарств та особистих підсобних господарств – 1260,9 тис. га;
- громадян (земельні ділянки надані для городництва (163,0 тис. га) та випасання худоби (974,6 тис. га) – 1137,5 тис. га.

Проведеним аудитом також встановлено, що на початок 2018 року на відповідних рахунках органів місцевого самоврядування перебуває **773 612,6 тис. грн**, що надійшли в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва (з них у 2017 році 154 619,2 тис. грн), з яких використано **61 527,5 тис. грн⁷**, або лише **7,9 відс.** загального обсягу надходжень. Із зазначеного залишку невикористаних коштів (**712 085,1 тис. грн**) **84 172,8 тис. грн (11,8 відс.)** перебувають на депозитних рахунках в установах банків (діаграма 1).

⁷ Інвентаризація земель – 22199,2 тис. грн (36,1 відс.), впровадження заходів з охорони земель – 20390,9 тис. грн (33,1 відс.), проведення нормативної грошової оцінки земель – 7730,2 тис. грн (12,6 відс.), розроблення документації із землеустрою – 2629,3 тис. грн (4,3 відс.), поліпшення сільськогосподарських та лісгосподарських угідь – 1958,7 тис. грн (3,2 відс.), інші заходи – 6619,2 тис. грн (10,7 відсотка).

Діаграма 1. Залишки невикористаних коштів, які надійшли в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва

Таким чином, органи місцевого самоврядування не забезпечують ефективне управління коштами місцевих бюджетів, зокрема коштами, що надходять в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва, для фінансування заходів з освоєння земель для сільськогосподарських і лісгосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь, охорони земель, а також проведення інвентаризації земель та нормативної грошової оцінки.

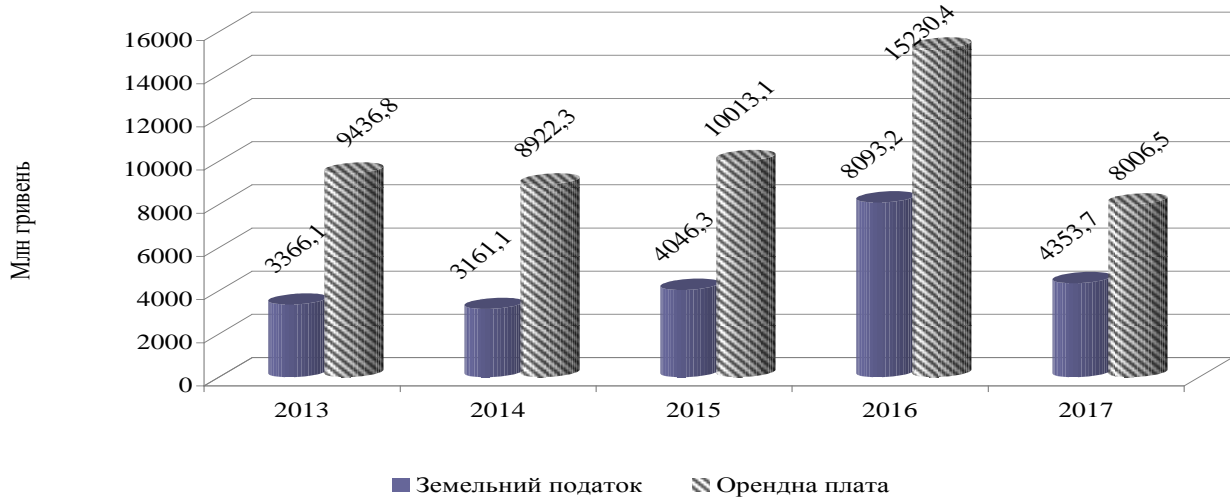
Разом з тим проведений аудит засвідчує, що станом на 01.01.2018 інвентаризації потребує більше 70 відс. земель сільськогосподарського призначення державної форми власності, у тому числі і в межах об'єднаних територіальних громад. Загальна площа земель, яка потребує, зокрема, консервації становить 1,1 млн га (протягом 2017 року здійснено консервацію шляхом заліснення лише 30 га, у стадії консервації перебуває ще 22,7 тис. га земель).

Площа порушених земель по Україні досягла 143,4 тис. гектар. При цьому протягом 2017 року рекультивовано лише 68,8 га порушених земель, з яких понад 71 відс. (49,3 га) є сільськогосподарськими угіддями. Загальна площа земель, що перебувають у стадії рекультивації, становить понад 7 тис. гектар.

Потребують поліпшення 315,6 тис. га малопродуктивних земель. Протягом 2017 року поліпшено лише 54,9 га малопродуктивних угідь. У стадії поліпшення перебувають ще 2,6 тис. га, з яких майже 40 відс. (близько 1,0 тис. га) – рілля. Водночас аудит засвідчив, що заходи з охорони земель фактично не фінансуються, а сформовані на ці цілі кошти за відповідними джерелами не задіяні.

Проведеним аудитом також встановлено, що одним із основних джерел доходів місцевих бюджетів є плата за землю, яка включає земельний податок та орендну плату (діаграма 2).

Діаграма 2. Інформація про суми фактичних надходжень із плати за землю

Примітка. За 2017 рік наведені дані за I півріччя.

Аналіз даних, наведених на діаграмі, засвідчує постійну тенденцію до зростання обсягів плати за землю (2016 рік – 23323,6 млн грн, I півріччя 2017 року – 12360,2 млн гривень).

Слід зазначити, що нормативна грошова оцінка земельних ділянок є базою для встановлення плати за землю.

Довідково. Законом України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік» (пункт 7 Прикінцевих положень) установлено, що у 2018 році за рішенням та в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, проводиться загальнонаціональна (всеукраїнська) нормативна грошова оцінка земель (НГО) сільськогосподарського призначення, яка проводиться одночасно на всій території країни.

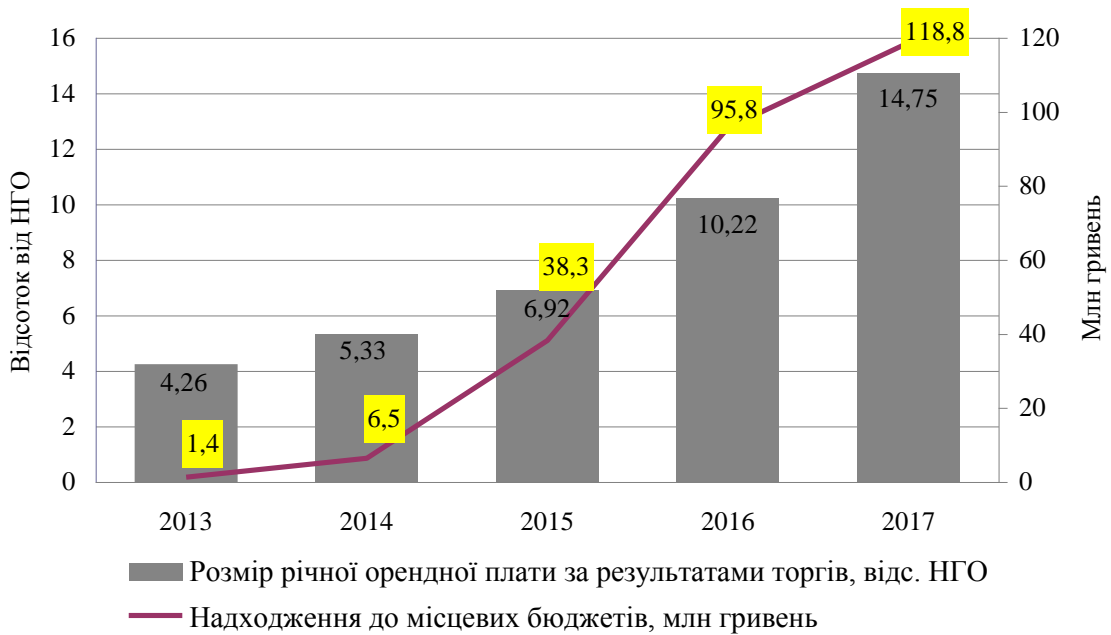
Проведення загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Проведеним аудитом також встановлено, що Держгеокадастр та його територіальні органи, в порядку виконання вимог Земельного кодексу (стаття 122), з 01.01.2013 здійснюють розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності.

Так, з 01.01.2013 по 01.01.2018, за даними Державного земельного кадастру, органами Держгеокадастру оформлено право оренди на **178525** земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної форми власності загальною площею **1484,9 тис. га**, з яких на конкурентних засадах (земельних торгах) – **4909** земельні ділянки (**2,7 відс.**) загальною площею **122,7 тис. га (8,3 відс.** загальної площі переданих в оренду земельних ділянок).

При цьому **середній розмір річної орендної плати** за результатами земельних торгів у **2017** році становив **14,8 відс.** нормативної грошової оцінки, тоді як стартовий розмір – **7,7 відс.** (у 2016 році відповідно **10,2 відс.** та **6,6 відсотка**). У результаті надходження до бюджетів від плати за землю (орендної плати) збільшились до 118,8 млн грн (діаграма 3).

Діаграма 3. Динаміка надходження коштів від продажу прав оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності на земельних торгах за 2013–2017 роки

Аудитом встановлено, що загальна площа наданих в оренду земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності шляхом земельних торгів у 2016 році становила 42,6 тис. га, у 2017 році – 42,5 тис. га (0,2 відс.) загальної площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення приватної власності, наданих в оренду не на конкурентних засадах.

Надходження з 1 га земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у вигляді орендної плати становили в 2016 році 2249,8 грн, в 2017 – 2793,1 грн, що перевищує аналогічний показник надходжень орендної плати з земельних ділянок приватної власності за 2017 рік у 2,5 раза.

Наведені дані свідчать про ефективність функціонування орендних відносин на сегменті ринку земель сільськогосподарського призначення державної власності та механізму формування орендної плати.

Разом з тим варто зазначити, що **надходження коштів від продажу прав оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної форми власності на земельних торгах у 2017 році у загальному обсязі надходжень плати за землю у формі орендної плати становлять, за розрахунками, лише 0,7 відс. (у 2016 році – 0,6 відс.), що є свідченням необхідності подальшого удосконалення механізму встановлення та справляння плати за землю.**

Проведеним аудитом також встановлено, що протягом 2013–2017 років територіальними органами Держгеокадастру передано у власність **258990** земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності площею **394,2 тис. га** (у тому числі учасникам антитерористичної операції) та у користування **18676** земельних ділянок площею **423 тис. гектарів** (діаграма 4).

Діаграма 4. Площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності, переданих територіальними органами Держгеокадастру (Держземагентства) у власність та користування

Довідково. Станом на 27.12.2017 до Головних управлінь Держгеокадастру в областях подано 186417 заяв від учасників антитерористичної операції на отримання земельних ділянок, за якими видано накази про надання дозволів на розроблення проектів землеустрою на 134777 земельних ділянок (72,3 відс. прийнятих заяв) площею 169179,5 га, з них: 45656 земельних ділянок площею 5002,9 га для ведення садівництва; 242 земельні ділянки площею 21,5 га для індивідуального дачного будівництва; 88879 земельних ділянок площею 164155,1 га для особистого селянського господарства. Загалом станом на 27.12.2017 видано накази щодо затвердження проектів землеустрою та надання у власність на 89910 земельних ділянок (48,2 відс. прийнятих заяв) площею 116548,7 га, з них: 28403 земельні ділянки площею 2986,2 га для ведення садівництва; 114 земельних ділянок площею 9,7 га для індивідуального дачного будівництва; 61393 земельні ділянки площею 113552,8 га для особистого селянського господарства.

Проведений аудит також засвідчив, що з метою належного забезпечення виконання Держгеокадастром повноважень щодо здійснення державного нагляду в агропромисловому комплексі за дотриманням земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів необхідно розв'язати питання кадрового забезпечення.

Так, аудитом встановлено, що станом на 01.01.2018 штатна чисельність працівників апарату Держгеокадастру, які здійснюють відповідний державний нагляд, становить 22 особи, з яких фактично призначено 16. У територіальних органах Держгеокадастру для здійснення цих функцій визначено 1025 штатних одиниць, з яких на сьогодні призначено 539 осіб (53,6 відсотка).

З початку 2017 року станом на 01.01.2018 територіальні органи Держгеокадастру в рамках повноважень зі здійснення державного контролю за використанням та охороною земель провели 15594 перевірки дотримання вимог земельного законодавства. За їх результатами було встановлено 7587 порушень.

Через необхідність формування спеціальних структурних підрозділів для виконання нових функцій у Держгеокадастрі та його територіальних органах **фактично перевірки розпочалися лише в березні 2017 року.**

Пріоритетними об'єктами для проведення державного контролю також визначено землі запасу, резервного фонду, які не надані у власність чи користування, землі, які винесені на земельні аукціони, землі державної власності, надані в оренду.

Усього нараховано 115,9 млн грн відшкодування за самовільне зайняття земельних ділянок, нецільове використання земель та зняття родючого шару ґрунту, з яких добровільно відшкодовано лише 25,0 млн грн (21,5 відсотка), за рештою нарахованих відшкодувань справи розглядаються в судах.

Таким чином, стан управління у сфері використання та охорони земель, у тому числі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності, та розпорядження ними не є достатнім, зокрема для їх ефективного та раціонального використання, охорони, обліку та створення належних умов гарантування прав усіх форм власності.

Дані з державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем, які з 01.01.2016 втратили чинність) до адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) в терміни, визначені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 30.12.2015 № 337 (до 01.07.2016), Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру не перенесено. Не перенесено такі дані і станом на 01.01.2018. В результаті інформація щодо кількісного обліку земель відсутня.

У зв'язку з цим ризики проявів корупції, пов'язані в першу чергу з можливістю маніпулювання даними при розпорядженні землями державної власності, є достатньо високими.

Автоматизована система ведення Державного земельного кадастру наповнена інформацією про сформовані земельні ділянки майже на дві третини території країни. Є нагальна потреба у забезпеченні належного кількісного та якісного обліку більше 22 млн га земель, інформація про які у Державному земельному кадастрі відсутня. Також є необхідність в уточненні внесеної до Державного земельного кадастру інформації за багатьма земельними ділянками.

4. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, СПРЯМОВАНИХ У 2017 РОЦІ ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ

Проведеним аудитом встановлено, що **Мінагрополітики**, як головному розпоряднику коштів державного бюджету, та **Держгеокадастру**, як розпоряднику бюджетних коштів нижчого рівня та виконавцю бюджетних програм, **Законом України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік»** (далі – Закон № 1801), з урахуванням внесених змін **на 2017 рік**, за бюджетними

програмами, що є предметом аудиту, **передбачені бюджетні призначення у сумі 1 108 757,2 тис. грн** (у т. ч. за загальним фондом – **1 108 654,0 тис. грн**, спеціальним – **103,2 тис. грн**), що становить **56,3 відс.** потреби відповідно до бюджетних запитів (**1 969 204,2 тис. гривень**);

Інформація щодо планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих у 2017 році Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру, наведена у табл. 4.

Таблиця 4

Планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих у 2017 році Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру

тис. гривень

КПКВК		Потреба відповідно до бюджетних запитів	Затверджено ЗУ «Про Державний бюджет України на 2017 рік», з урахуванням внесених змін	План на рік з урахуванням внесених змін	Направлено відкритих асигнувань на здійснення видатків	Касові видатки
2803010	заг. ф.	1 310 212,2	998 819,7	998 819,7	998 819,7	993 636,7
	спец. ф.	103,2	103,2	384,6	Х	341,6
2803020	заг. ф.	273 278,1	104 800,0	104 800,0	104 800,0	104 667,0
2803030	заг. ф.	385 610,7	5 034,3	5 034,3	5 034,3	5 034,3
	спец. ф.	Х	0,0	5 068,1	Х	5 068,1
Всього, в т. ч.:		1 969 204,2	1 108 757,2	1 114 106,7	1 108 654	1 108 747,7
<i>загальний фонд</i>		<i>1 969 101,0</i>	<i>1 108 654</i>	<i>1 108 654</i>	<i>1 108 654</i>	<i>1 103 338</i>
<i>спеціальний фонд</i>		<i>103,2</i>	<i>103,2</i>	<i>5 452,7</i>	<i>0</i>	<i>5 409,7</i>

Аналіз даних, наведених в табл. 7, свідчить, що у **2017 році Держгеокадастром** використано **1 108 747,7 тис. грн** бюджетних коштів (у тому числі за загальним фондом – **1 103 338,0 тис. грн**, спеціальним – **5 409,7 тис. грн**), що становить **99,5 відс.** плану (**1 114 106,7 тис. гривень**).

Унаслідок неефективного управління з боку Мінагрополітики як головного розпорядника бюджетних коштів та Держгеокадастру як розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня, бюджетні кошти в обсязі **5 316,0 тис. грн** за умови відкритих асигнувань за бюджетними програмами, як невикористані, повернені до державного бюджету.

4.1. Бюджетна програма за КПКВК 2803010 «Керівництво та управління у сфері геодезії, картографії та кадастру»

Проведеним аудитом встановлено, що у 2017 році на **керівництво та управління у сфері геодезії, картографії та кадастру** використано кошти державного бюджету у сумі **993 978,3 тис. грн**, у тому числі: за загальним фондом – **993 636,7 тис. грн** (**99,5 відс.** запланованого обсягу), спеціальним – **341,6 тис. грн** (більше у **3,3** рази від запланованого обсягу) (табл. 5).

**Стан планування та використання коштів державного бюджету за КПКВК 2803010
«Керівництво та управління у сфері геодезії, картографії та кадастру» у 2017 році**

тис. гривень

Фонд	Затверджено ЗУ «Про Державний бюджет України на 2017 рік», з урахуванням внесених змін	План на рік з урахуванням внесених змін	Направлено відкритих асигнувань на здійснення видатків	Касові видатки
Загальний	998 819,7	998 819,7	998 819,7	993 636,7
Спеціальний	103,2	384,6	X	341,6
Всього, в т. ч.:	998 922,9	999 204,3	998 819,7	993 978,3

Довідково. Стратегічною ціллю бюджетної програми є гарантування продовольчої безпеки держави та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції, ефективності галузей, забезпечення стабільності ринків.

Мета бюджетної програми – забезпечення реалізації державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

Основними завданнями є:

1. Реалізація державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

2. Організація проведення робіт, пов'язаних із реалізацією земельної реформи.

3. Здійснення ведення і адміністрування державного земельного кадастру та отримання інформації про відведення земельних ділянок.

4. Проведення державної експертизи проектів землеустрою, документації з оцінки земель, а також матеріалів і документації державного земельного кадастру.

5. Організація та здійснення державного геодезичного нагляду за виконанням топографо-геодезичних і картографічних робіт та інших функцій у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності.

6. Видача інженерам-землевпорядникам кваліфікаційних сертифікатів інженера-землевпорядника.

7. Здійснення державного нагляду у сфері землеустрою.

Як засвідчив аудит, у 2017 році потреба у коштах державного бюджету на **керівництво та управління у сфері геодезії, картографії та кадастру за КПКВК 2803010** врахована на **90,3 відсотка**.

Разом з тим, слід зазначити, що Держгеокадастром, через **неефективне управління**, в кінці року повернено до бюджету **5 183,0 тис. грн бюджетних коштів**.

Аудитом встановлено, що Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру утворено шляхом перетворення Державного агентства земельних ресурсів України на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади». Діяльність державного агентства земельних ресурсів України припинена, про що внесено 12.04.2017 відповідний запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб–підприємців та громадських формувань.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.2016 № 581 «Про реформування територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру» ліквідовано як юридичні особи публічного права територіальні органи Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру і Державного агентства земельних ресурсів у загальній кількості 532 од. (з них Держгеокадастру – 508, Держземагентства – 24).

При цьому Кабінет Міністрів України постановив погодитися з пропозиціями Міністерства аграрної політики та продовольства і Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру визначення міжрегіональних та міськрайонних управлінь Служби, управлінь (відділів) Служби у районі, містах структурними підрозділами відповідних головних управлінь Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру.

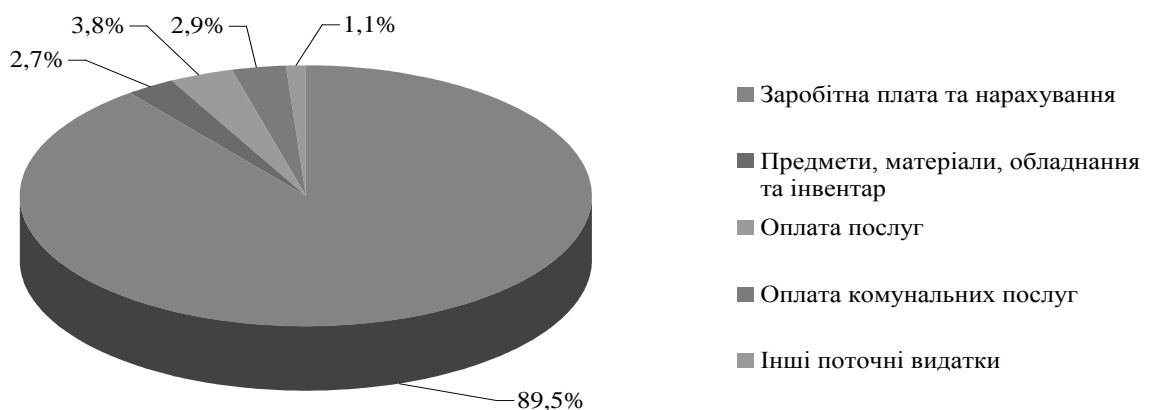
Аудитом встановлено, що станом на 10.01.2018 припинено діяльність 454 територіальних органів (85 відс.), про що до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань внесено відповідний запис.

Довідково. Причинами невиконання заходів з ліквідації є, зокрема, очікування перевірок Пенсійним фондом, Державною фіскальною службою, виконання рішень судів та виконавчих проваджень (включення кредиторських вимог, погашення заборгованості, скасування штрафних санкцій), переоформлення прав на майно, очікування довідок з архівів.

Відповідно до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2803010, затвердженого спільним наказом Мінагрополітики та Мінфіну від 14.02.2017 № 67/188, обсяги бюджетних призначень становили всього 998 922,9 тис. грн, у тому числі: за загальним фондом 998 819,70 тис. грн та за спеціальним фондом – 103,2 тис. гривень.

Аналіз структури касових видатків за КПКВК 2803010, проведений в ході аудиту, засвідчив, що у 2017 році найбільша питома вага припадала на заробітну плату з нарахуваннями – 89,5 відс. (888 720,5 тис. грн). Крім того, видатки на предмети, матеріали, обладнання та інвентар становили 2,7 відс. (26 919,4 тис. грн), оплату послуг (крім комунальних) – 3,8 відс. (37 960,5 тис. грн), оплату комунальних послуг – 2,9 відс. (29 228,0 тис. грн), інші поточні видатки – 1,1 відс. (10 808,4 тис. гривень) (діаграма 5).

Діаграма 5. Структура касових видатків у 2017 році за КПКВК 2803010

Аудитом встановлено, що відповідно до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2803010 у 2017 році кошти державного бюджету використовувались за відповідними напрямками (табл. 6).

Таблиця 6

**Напрями використання коштів державного бюджету
за КПКВК 2803010 у 2017 році**

тис. гривень

Напрями використання коштів	Затверджено паспортом		Касові видатки	
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Забезпечення виконання функцій і завдань Держгеокадастру і його територіальних органів	989377,9	103,2	987 867,5	301,6
Погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах ДКСУ станом на 1 січня 2017 року (крім АР Крим та м. Севастополя)	310,3	0,0	310,3	0,0
Підвищення кваліфікації працівників	583,5	0,0	308,9	0,0
Сплата судового збору	8548,0	0,0	5 150,1	0,0
Всього	998819,7	103,2	993 636,8	301,6

Аналіз за напрямками використання коштів засвідчив, що 99,4 відс. (987 867,5 тис. грн) використано на забезпечення виконання функцій і завдань Держгеокадастру і його територіальних органів; 0,5 відс. (5 150,1 тис. грн) – на сплату судового збору; 0,1 відс. (619,2 тис. грн) – на погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах ДКСУ станом на 01.01.2017 (крім АР Крим та м. Севастополя), і підвищення кваліфікації працівників.

Так, за напрямом «забезпечення виконання функцій і завдань Держгеокадастру і його територіальних органів» бюджетні кошти за загальним фондом державного бюджету спрямовувались на утримання 25-ти головних управлінь Держгеокадастру в областях та м. Києві у сумі **935 837,3** тис. грн (94,2 відс.) та центрального апарату Держгеокадастру – **57 799,5** тис. грн (5,8 відсотка).

Крім того, з недотриманням Бюджетного кодексу України (частина 3 статті 51) Мінагрополітики як головним розпорядником бюджетних коштів у 2017 році не встановлено обґрунтованих лімітів споживання електричної та теплової енергії, водопостачання, водовідведення, природного газу та послуг зв'язку, які споживаються бюджетними установами. Як наслідок, останніми, зокрема, Головним управлінням Держгеокадастру у Дніпропетровській області та Головним управлінням Держгеокадастру в Миколаївській області у 2017 році проводились розрахунки за електричну енергію, водопостачання, водовідведення, теплопостачання та природний газ на загальну суму відповідно **770,2 тис. грн і 1 084,1 тис. грн**, які споживались згідно з укладеними договорами за кожним видом енергоносіїв за необґрунтованими лімітами споживання.

Аудитом встановлено, що відповідно до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2803010 у 2017 році для реалізації цієї бюджетної програми передбачено виконання 37 результативних показників, з яких: шість показники затрат, 15 – продукту, дев'ять – ефективності, сім показники якості.

Інформація щодо виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2803010 відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми станом на 1 січня 2018 року наведена у додатку 1.

Як засвідчив аудит, із 37 результативних показників, які характеризують кількісний та якісний стан виконання бюджетної програми, виконано лише 22 (59,5 відс.), решта 15 (40,5 відс.) – є невиконаними.

Так, із 15 показників продукту виконано лише 7 (46,7 відс.). Зокрема, внесено до Державного реєстру сертифікованих інженерів-геодезистів – 155 од. (77,5 відс. плану), надано дозволів та висновків державної експертизи центральним апаратом – 2298 од., (перевиконано план в 1,6 раза); видано класифікаційних сертифікатів інженерів-землевпорядників центральним апаратом – 3326 од. (перевиконано план у 2,2 раза); кількість поданих позовів – 111 од. (8,6 відс. плану).

Проте, як встановлено аудитом, у недотримання **Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм**, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648, **результативні показники** бюджетної програми за КПКВК 2803010, зазначені у паспорті бюджетної програми та звіті про виконання паспорта бюджетної програми, **недостатньо характеризують хід виконання цієї бюджетної програми, ступінь досягнення поставленої мети та виконання її завдань.**

Зокрема, взагалі відсутні **результативні показники**, які характеризують **виконання таких завдань бюджетної програми**: реалізація державної політики у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів; **управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними**; здійснення державного нагляду у сфері землеустрою.

Враховуючи зазначене, можна констатувати, що Мінагрополітики як головним розпорядником бюджетних коштів та Держгеокадастром як відповідальним виконавцем бюджетної програми не забезпечено дотримання загальних вимог при плануванні, виконанні, звітуванні про виконання бюджетної програми у частині розробки відповідних результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2803010, які характеризували б виконання кожного завдання бюджетної програми і реалізацію кожного напрямку використання бюджетних коштів, що практично унеможлиблює проведення достовірної оцінки ефективності бюджетної програми та досягнення стратегічних результативних показників, визначених у середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плані пріоритетних дій Уряду на 2017 рік.

Крім того, внаслідок недотримання Мінагрополітики як головним розпорядником бюджетних коштів Бюджетного кодексу України у частині невстановлення обґрунтованих лімітів споживання електричної та теплової енергії, водопостачання, водовідведення, природного газу та послуг зв'язку, які

споживаються бюджетними установами, територіальними управліннями Держгеокадастру допущено використання коштів державного бюджету з порушенням законодавства у сумі 1 854,3 тис. гривень.

4.2. Бюджетна програма за КПКВК 2803020 «Проведення земельної реформи»

Проведеним аудитом встановлено, що у 2017 році на проведення земельної реформи використано кошти загального фонду державного бюджету у сумі **104 667,0 тис. грн**, що становить 99,8 відс. запланованого обсягу (табл. 7).

Таблиця 7

Стан планування та використання коштів загального фонду державного бюджету за КПКВК 2803020 «Проведення земельної реформи» у 2017 році

тис. гривень

Затверджено ЗУ «Про Державний бюджет України на 2017 рік», з урахуванням внесених змін	План на рік з урахуванням внесених змін	Направлено відкритих асигнувань на здійснення видатків	Касові видатки
104 800,0	104 800,0	104 800,0	104 667,0

Довідково. Стратегічною ціллю бюджетної програми є облік відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами.

Мета бюджетної програми – проведення земельної реформи.

Основними завданнями бюджетної програми є здійснення заходів, спрямованих на проведення земельної реформи, зокрема на інвентаризацію земель, ведення та функціонування, в тому числі адміністрування, Державного земельного кадастру.

Аудитом встановлено, що у 2017 році потреба у коштах державного бюджету відповідно до бюджетного запиту на проведення земельної реформи за КПКВК 2803030 врахована на **38,3 відсотка**.

Аудитом встановлено, що відповідно до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2803020 у 2017 році кошти державного бюджету використовувались за відповідними напрямками (табл. 8).

Таблиця 8

Напрями використання коштів державного бюджету за КПКВК 2803020 у 2017 році

тис. гривень

Напрями використання коштів	Затверджено паспортом	Касові видатки	Відхилення (+;-)
Погашення бюджетної кредиторської заборгованості, яка виникла у попередні роки та бюджетні зобов'язання за якою зареєстровані в органах Казначейства	72 950,0	72 937,8	12,2
Ведення та функціонування, в тому числі адміністрування (здійснення заходів щодо створення та супроводження програмного забезпечення, технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист відомостей) Державного земельного кадастру	31 850,0	31 729,2	120,8
Разом	104 800,0	104 667,0	133,0

Аналіз використання коштів державного бюджету за КПКВК 2803020 за напрямками засвідчив, що у 2017 році **69,7 відс.** (72 937,8 тис. грн) використано на погашення бюджетної кредиторської заборгованості, яка виникла у 2013 році

та бюджетні зобов'язання за якою зареєстровані в органах Казначейства; **30,3 відс.** (31 729,2 тис. грн) – на ведення та функціонування, в тому числі адміністрування (здійснення заходів щодо створення та супроводження програмного забезпечення, технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист відомостей), **Державного земельного кадастру (далі – ДЗК).**

Аудитом встановлено, що відповідно до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2803020 у 2017 році для реалізації цієї бюджетної програми передбачено виконання 11 результативних показників, з яких: один показник затрат, шість – продукту, один – ефективності, три – якості.

Інформація щодо виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2803020 відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми станом на 1 січня 2018 року наведена у додатку 2.

Відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми на 2017 рік більшість результативних показників є виконаними. Так, актуалізовано до державної системи координат для внесення їх до ДЗК дані площею 341 884,0 кв. км, що відповідає запланованому обсягу; зареєстровано 1 309,4 тис. земельних ділянок, що на 409,4 тис. більше плану (900 тис.); трансформовані до державної системи координат 17 500 тис. земельних ділянок площею 19 248,5 кв. км, що відповідає запланованому обсягу; розроблено та впроваджено 20 нових функцій АС ДЗК при запланованих 19. При цьому, слід зазначити, що рівень наповнення функціями АС ДЗК відповідно до чинного законодавства становить 50 відсотків.

Аудитом встановлено, що результативні показники бюджетної програми за КПКВК 2803020, зазначені у паспорті бюджетної програми та звіті про виконання паспорта бюджетної програми, недостатньо характеризують кількісний та якісний стан виконання цієї бюджетної програми, ступінь досягнення поставленої мети та виконання її завдань.

Довідково. Механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Проведення земельної реформи», визначає Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів з проведення земельної реформи (далі – Порядок № 219), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 09.03.2011 № 219.

Головним розпорядником бюджетних коштів є Мінагрополітики, відповідальним виконавцем бюджетної програми – Держгеокадастр. Розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є Держгеокадастр та його територіальні органи.

Аудитом встановлено, що План заходів Держгеокадастру за бюджетною програмою за КПКВК 2803020 «Проведення земельної реформи» на 2017 рік підписаний 11.03.2017 виконуючим обов'язки Голови Цвяхом О. М. План зі змінами підписаний 01.12.2017 виконуючим обов'язки Голови Колотіліним О. К. Зазначені плани заходів затверджені Першим заступником Міністра аграрної політики та продовольства України Мартинюком М. П.

Інформація про затверджені заходи та їх виконання в 2017 році наведена в додатку 3.

Аналіз виконання Плану заходів засвідчив, що територіальні органи Держгеокадастру здійснювали погашення кредиторської заборгованості, яка утворилась у 2013 році, виключно на виконання судових рішень щодо її

стягнення. Таким чином, на погашення кредиторської заборгованості спрямовано кошти державного бюджету у сумі 72 950,0 тис. грн, що становить 55,5 відс. усієї зареєстрованої кредиторської заборгованості за КПКВК 2803020 станом на 01.01.2017 (131 364,7 тис. гривень).

Фактично на погашення кредиторської заборгованості за КПКВК 2803020 використано 72 937,8 тис. грн бюджетних коштів, а саме: за проведену інвентаризацію земель – 61 594,3 тис. грн; наповнення ДЗК відомостями, підготовку лотів до проведення земельних торгів у формі аукціону – 11 105,7 тис. грн; придбання програмно-апаратних комплексів попередньої обробки та перевірки відомостей, які підлягають внесенню до державного земельного кадастру, – 237,8 тис. гривень.

Крім того, на ведення та функціонування, в тому числі адміністрування (здійснення заходів щодо створення та супроводження програмного забезпечення, технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист відомостей), Державного земельного кадастру використано коштів державного бюджету у сумі 31 729,2 тис. грн, що становить 99,6 відс. плану (31 850,0 тис. гривень).

Довідково. З метою ведення та функціонування Державного земельного кадастру Держгеокадастром укладено Договір про адміністрування від 03.01.2017 № 1-Г з державним підприємством «Центр державного земельного кадастру» (Далі – ДП «Центр ДЗК»). Відповідно до договору ДП «Центр ДЗК» здійснює адміністрування Державного земельного кадастру для його безперервного функціонування у місцях розташування об'єктів, які забезпечують функціонування Державного земельного кадастру по всій території України відповідно до погодженого Плану заходів із адміністрування Державного земельного кадастру на 2017 рік. План заходів є невід'ємною частиною Договору. Термін дії договору – до 31.12.2017.

ДП «Центр ДЗК» щомісячно направлялись на розгляд та погодження до Держгеокадастру звіти про адміністрування Державного земельного кадастру, які відображають здійснення таких заходів: створення та супроводження програмного забезпечення ДЗК; технічне та технологічне забезпечення ДЗК; збереження та захист відомостей, що містяться у ДЗК; організаційне забезпечення адміністрування.

Аудитом встановлено, що ДП «Центр ДЗК» закуплено у ТОВ «Елегант Груп» акумуляторні батареї APC Symmetra PX 96kW Scalable to 160kW, 400V (SYBTU2-PLP) за ціною 7,4 тис. грн за одиницю на загальну суму 335,1 тис. гривень. Закупівля здійснена за трьома договорами від 21.12.2017: № 200/12.17-Т – 25 шт. на суму 186,2 тис. грн (31420000-6 – Гальванічні батареї); № 201/12.17-Т – 15 шт. – 111,7 тис. грн (31440000-2 – Акумуляторні батареї); № 202/12.17-Т – 5 шт. – 37,2 тис. грн (31430000-9 – Електричні акумулятори). Ці закупівлі були передбачені в додатку до річного плану закупівель на 2017 рік, сума яких не перевищує 200 тис. грн за кожний.

Довідково. Відповідно до вимог частини другої наказу Мінекономрозвитку від 17.03.2016 № 454 «Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі», із змінами і доповненнями, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.03.2016 за № 448/28578: «Предмет закупівлі товарів та послуг визначається виключно на основі національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник», затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23 грудня 2015 року № 1749, за показниками четвертої цифри основного словника із зазначенням у дужках конкретної назви товару чи послуги».

Таким чином, ДП «Центр ДЗК» шляхом застосування різних кодів класифікатора закупівель (31420000-6, 31440000-2, 31430000-9) здійснено поділ предмета закупівлі та закуплено 45 акумуляторних батарей (SYBTU2-PLP) загальною вартістю 335,1 тис. грн без застосування конкурентних торгів, визначених Законом України від 15.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі».

Крім того, в межах фінансування заходу з технічного та технологічного забезпечення Державного земельного кадастру ДП «Центр ДЗК» укладено договір від 19.12.2017 № 131217 з ТОВ «ПРОНЕТ БІЗНЕС ТЕХНОЛОГІЇ» на надання послуг з проведення аудиту та розробки проектної документації модернізації підсистеми Резервного центру обробки даних Автоматизованої системи Державного земельного кадастру, визначених за кодом CPV 021:2015-71320000-7 послуги з інженерного проектування.

Результатом надання послуг є **звіт про проведення аудиту та проектна документація** модернізації підсистеми Резервного центру обробки даних Автоматизованої системи Державного земельного кадастру (далі – АС ДЗК). Ціна договору становить 198,8 тис. гривень.

На підставі отриманих висновків технічного аудиту та модернізації проектної документації ДП «Центр ДЗК» має змогу у послідуючих роках провести модернізацію резервного центру обробки даних (далі – РЦОД), за результатами якої АС ДЗК буде забезпечувати збереження даних ДЗК, їх катастрофостійкість та переключення роботи з основного центру обробки даних (ОЦОДу) на РЦОД без втрати потужності кадастрової системи.

Станом на 26.01.2018 кошти на проведення модернізації резервного центру обробки даних на 2018 рік не заплановані. **Отже, кошти, спрямовані у 2017 році на оплату послуг з проведення аудиту та розробки проектної документації модернізації підсистеми Резервного центру обробки даних Автоматизованої системи Державного земельного кадастру в сумі 198,8 тис. грн, використані нерезультативно.**

Аудитом встановлено, що на виконання умов Угоди про позику № 4709-UA від 17.10.2003 між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку на реалізацію проекту «Видача державних актів на право власності на землю у сільській місцевості та розвиток системи кадастру» Мінфін на платній, зворотній, строковій основі рекредитував ДП «Центр ДЗК», підписавши субкредитний договір від 19.08.2003 № 130-04/74 між Мінфіном, Держкомземом та ДП «Центр ДЗК».

Відповідно до статті 6 зазначеного договору ДП «Центр ДЗК» зобов'язаний сплачувати суму субкредиту Мінфіну, джерелом якого були кошти від реєстраційної діяльності.

У зв'язку із внесенням змін до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 01.07.2004 № 1952-IV щодо реєстрації земельних ділянок та передачі цих функцій органам виконавчої влади ДП «Центр ДЗК» з 01.01.2013 втратив джерело надходжень для погашення своїх зобов'язань по субкредитному договору (кошти від надання реєстраційних послуг зараховуються до загального фонду державного бюджету).

Мінфін листом від 22.12.2017 № 12060-02-10/36876 повідомив ДП «Центр ДЗК», що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 967 використані та не погашені суми субкредитів, заборгованості зі сплати відсотків та плати за надання гарантій з обслуговування і пені у сумі 5 274,8 тис. дол. США 18.12.2017 списано.

Також листом від 20.12.2017 № 12060-02-10/35974 Мінфін доручив Казначейству списати зазначену заборгованість та відобразити операції зі списання в бухгалтерському обліку та звітності про виконання державного бюджету як зменшення заборгованості ДП «Центр ДЗК» перед державним бюджетом.

Отже, у результаті внесення відповідних змін до законодавства у частині передачі функцій з реєстрації земельних ділянок органам виконавчої влади та зарахування коштів від надання реєстраційних послуг до загального фонду державного бюджету ДП «Центр ДЗК» втрачено можливість погашення своїх зобов'язань за субкредитним договором.

При цьому, на виконання Закону України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік» (стаття 34), Мінфіном та Держказначейством списано зазначену заборгованість ДП «Центр ДЗК» перед державним бюджетом, як наслідок, створено додаткове навантаження на державний бюджет України, за розрахунками, у сумі 145 769,1 тис. гривень (5 274,8 тис. дол. США x 27,635 грн (курс НБУ на 18.12.2017)).

Отже, як засвідчив аудит, унаслідок відсутності контролю за використанням бюджетних коштів з боку Мінагрополітики як головного розпорядника бюджетних коштів, Держгеокадастру як виконавця бюджетної програми та прийняття неефективних управлінських рішень ДП «Центр ДЗК», кошти державного бюджету за КПКВК 2803020 у сумі 335,1 тис. грн у 2017 році використані ДП «Центр ДЗК» без застосування конкурентних торгів, визначених Законом України від 15.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі», тобто з порушенням норм чинного законодавства. Крім того, допущено нерезультативне використання бюджетних коштів у сумі 198,8 тис. грн та створено додаткове навантаження на державний бюджет України у сумі 145 769,1 тис. грн (за розрахунками).

4.3. Бюджетна програма за КПКВК 2803030 «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону»

Проведеним аудитом встановлено, що у 2017 році на загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркацію та делімітацію державного кордону використано кошти загального фонду державного бюджету у сумі 10 102,4 тис. грн (загальний фонд – 5034,3 тис. грн, спеціальний фонд – 5068,1 тис. грн), що становить 100 відс. запланованого обсягу (табл. 9).

Довідково. Стратегічною ціллю бюджетної програми є розвиток національної інфраструктури геопросторових даних.

Метою бюджетної програми є забезпечення потреб держави і суспільства результатами топографо-геодезичної і картографічної діяльності, інтегрування в європейську інфраструктуру геопросторових даних.

Основними завданнями бюджетної програми є побудова моделі квазігеоїда на територію України, створення та ведення Державного реєстру географічних назв.

Таблиця 9

Стан планування та використання коштів загального фонду державного бюджету за КПКВК 2803030 «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону» у 2017 році

тис. гривень

Фонд	Затверджено ЗУ «Про Державний бюджет України на 2017 рік», з урахуванням внесених змін	План на рік з урахуванням внесених змін	Направлено відкритих асигнувань на здійснення видатків	Касові видатки
Загальний	5 034,3	5 034,3	5 034,3	5 034,3
Спеціальний	0,0	5 068,1*	Х	5 068,1*
Усього	5 034,3	10 102,4	5 034,3	10 102,4

* надходження спеціального фонду у сумі 5 068,1 тис. грн (у натуральній формі) – це передані Держгеокадастру від ДНВП «Картографія», згідно з розділом 11 договору від 19.06.2017 № 44-Г, Державний реєстр географічних назв та відповідне обладнання (робочі станції Xeon E 5649, Dell T3600, дисковий масив Dell MD 3600, Pro Curve HP).

Аудитом встановлено, що у 2017 році потреба у коштах державного бюджету відповідно до бюджетного запиту на загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркацію та делімітацію державного кордону за КПКВК 2803030 врахована лише на **1,3** відсотка.

Відповідно до **паспорта бюджетної програми за КПКВК 2803030** «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону», затвердженого спільним наказом Мінагрополітики та Мінфіну від 23.03.2017 № 159/378, кошти загального фонду державного бюджету в сумі 5 034,3 тис. грн розподілені та використані за напрямками, наведеними у табл. 10.

Аудитом встановлено, що відповідно до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2803010 у 2017 році для реалізації цієї бюджетної програми передбачено виконання 15 результативних показників, з яких: п'ять – показники продукту, п'ять – ефективності, п'ять – якості.

Інформація щодо виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2803030 відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми станом на 1 січня 2018 року наведена у додатку 4.

Відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми на 2017 рік результативні показники виконані. Зокрема, у 2017 році обстежено, визначено та опрацьовано 2106 пунктів Державної геодезичної мережі при побудові моделі квазігеоїда на територію України, що у 2,6 раза перевищує запланований обсяг; під час встановлення, унормування та ведення Державного реєстру географічних назв заповнено 41241 обліково-реєстраційну форму, що відповідає запланованому обсягу.

Довідково. Механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проведення загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт і робіт з демаркації та делімітації державного кордону, визначає Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проведення загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт і робіт з демаркації та делімітації державного кордону, який

затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2011 № 218 (із змінами) (далі – Порядок № 218).

Головним розпорядником бюджетних коштів є Мінагрополітики.

Розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є Держгеокадастр, який є відповідальним виконавцем бюджетної програми, та його територіальні органи.

Таблиця 10

**Напрями використання коштів державного бюджету
за КПКВК 2803030 у 2017 році**

тис. гривень

Напрями використання коштів	Затверджено паспортом бюджетної програми		Касові видатки
	наказ від 23.03.2017 № 159/378	наказ від 14.12.2017 № 658/1023	
Створення національної системи відліку, забезпечення функціонування та розвитку Державної геодезичної мережі і мереж спеціального призначення (вивчення і визначення параметрів фігури Землі та гравітаційного поля; створення, розвиток і підтримка в робочому стані державної геодезичної і висотної геодезичної мережі, у тому числі гравіметричної фундаментальної і мережі першого класу).	3754,8	3635,7	3635,7
Топографічне картографування території та розвиток національної системи картографування (встановлення та унормування географічних назв, ведення державного реєстру географічних назв, найменування та перейменування географічних об'єктів).	1279,5	1279,5	1279,5
Топографо-геодезичне, картографічне та гідрографічне забезпечення робіт з демаркації та делімітації державного кордону (забезпечення виконання топографо-геодезичних, картографічних, гідрографічних та інженерних робіт, а також робіт з винесення лінії державного кордону на місцевість відповідно до матеріалів делімітації і позначення її прикордонними знаками (встановлення прикордонних знаків)	X	119,1	119,1
Усього	5034,3	5034,3	5034,3

Як встановлено аудитом, План заходів на 2017 рік за бюджетною програмою за КПКВК 2803030 «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону» підписаний 15.02.2017 виконуючим обов'язки Голови Держпродспоживслужби Цвяхом О. М. та затверджений Першим заступником Міністра аграрної політики та продовольства України Мартинюком М. П.

У подальшому до цього Плану заходів на 2017 рік внесено зміни, які підписані директором департаменту топографо-геодезичної і картографічної діяльності Малюком О. О. та затверджені 19.12.2017 Першим заступником Міністра аграрної політики та продовольства України Мартинюком М. П.

Інформація про затверджені заходи та їх виконання в 2017 році за КПКВК 2803030 наведена в додатку 5.

Аудитом встановлено, що відповідно до Річного плану закупівель на 2017 рік Держгеокадастром у 2017 році планувалось здійснити за КПКВК 2803030 закупівлю таких предметів:

1) вивчення і визначення параметрів фігури Землі та гравітаційного поля (побудова моделі квазігеоїда на територію України) за процедурою відкриті торги, розмір бюджетного призначення – 3 754,8 тис. грн;

2) ведення Державного реєстру географічних назв за переговорною процедурою закупівлі; розмір бюджетного призначення – 1 279,5 тис. гривень.

За результатами проведеного 16.05.2017 аукціону Держгеокадастром укладено договір від 07.06.2017 № 39-Г з ДП «Науково-дослідний інститут геодезії і картографії», предметом якого є **вивчення і визначення параметрів фігури Землі та гравітаційного поля (побудова моделі квазігеоїда на територію України)**, вартістю 3 599,9 тис. гривень. Зазначеним Інститутом згідно з актом прийому-передачі від 15.12.2017 № 1 послуги надані та 27.12.2017 Держгеокадастром оплачені у повному обсязі.

Довідково. Квазігеоїд – це допоміжна поверхня, що збігається в океанах і відкритих морях з поверхнею геоїда. Поверхня квазігеоїда близька до поверхні геоїда, відхилення виражаються в одиницях сантиметрів на рівнинній території і не перевершують 2 м у гористих районах. Поверхню квазігеоїда можна уявити як поверхню, побудовану відкладанням нормальних висот від точок геометричного нівелювання I, II, III класів.

Геоїд – форма Землі, визначена з використанням рівня моря та уявним його продовженням під земною поверхнею, за умови збереження рівня гравітаційного потенціалу. Також, геоїд – власне Земля як планета та фігура, якою характеризують її форму. Поверхня геоїда повторює вільну, незбуджену поверхню води у Світовому океані, яка уявно продовжена під материками так, що вона скрізь перпендикулярна до напрямку сили тяжіння.

В результаті виконаних польових та камеральних робіт підготовлена технічна документація, яка передана Держгеокадастру, а саме: технічний звіт (затверджений 21.11.2017), списки обстежених нівелірних знаків із схемами; протоколи супутникових геодезичних спостережень; каталог координат та висот пунктів у системі УСК-2000; каталог координат та висот пунктів у системі ITRF2014; програмно-методичний комплекс вивчення і визначення параметрів фігури Землі та гравітаційного поля із моделлю квазігеоїда⁸.

Довідково. Створена модель висот квазігеоїда може бути використана: для визначення нормальних висот точок із GNSS-нівелювання замість геометричного нівелювання III і IV класів при виконанні топографо-геодезичних, кадастрових робіт та робіт із землеустрою; як складова координатних перетворень, що забезпечує підтримку створюваного на сьогодні єдиного геоінформаційного простору України.

Користувачами створеної моделі є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи, які є замовниками геодезичних даних, виконавці топографо-геодезичних і картографічних робіт.

⁸ Моделювання квазігеоїда виконано з урахуванням світового досвіду створення та практичного використання сучасних моделей геоїда EGGS і EGM2008, висот геоїда на акваторіях Чорного та Азовського морів і даних супутникових радіонавігаційних спостережень на пунктах української постійно діючої мережі спостережень глобальних навігаційних супутникових систем (УПМ ГНСС), пунктах Державної геодезичної мережі (геодезичної (планової) та нівелірної (висотної)).

Створена модель квазігеоїда на територію України в системі координат УСК-200 та Балтійській системі висот 1977 року дозволяє отримати висоти квазігеоїда над еліпсоїдом Красовського із середньою квадратичною похибкою менше 0,05 м.

Слід зазначити, що з метою запобігання ризиків **невикористання створеної моделі квазігеоїда на територію України** користувачами при виконанні топографо-геодезичних, кадастрових робіт та робіт із землеустрою та **нерезультативного використання коштів державного бюджету у сумі 3 599,9 тис. грн**, потребує удосконалення нормативно-правове забезпечення порядку обліку, зберігання, оброблення та надання у користування геодезичної інформації з банку геодезичних даних.

Аудитом встановлено, що за результатами проведеної переговорної процедури Держгеокадастром укладено договір від 19.06.2017 № 44-Г з Державним науково-виробничим підприємством «Картографія» (далі – ДНВП «Картографія»), предметом якого є **ведення Державного реєстру географічних назв, вартістю 1 279,5 тис. гривень**. Цим підприємством згідно з актом прийому-передачі від 15.12.2017 № 1 послуги надані (ДНВП «Картографія» заповнено 41241 обліково-реєстраційну форму географічних назв), які 28.12.2017 оплачені у повному обсязі.

Довідково. Роботи зі створення Державного реєстру географічних назв було розпочато у 2011 році, відповідно до Закону України «Про географічні назви», постанови Кабінету Міністрів України від 11.05.2006 № 622 «Про затвердження Положення про Державний реєстр географічних назв», виконавцем яких було ДНВП «Картографія». Протягом 2011–2013 років ДНВП «Картографія» було закуплено технічне та програмне забезпечення для ведення Державного реєстру географічних назв, заповнено 58759 обліково-реєстраційних форм географічних назв, що становить 58,8 відс. загального обсягу робіт зі створення бази даних географічних назв України.

Крім того, ДНВП «Картографія» є єдиним власником майнових авторських прав на Автоматизовану інформаційно-пошукову систему реєстрації та обліку унормованих географічних назв, передбачених статтями 15,18 Закону України «Про авторське право і суміжні права», статтею 440 Цивільного кодексу України, на території країн усього світу протягом усього терміну дії (охорони зазначених прав).

Результатом виконаних робіт (включаючи роботи, які виконувались у попередні роки) є база даних географічних назв України Державного реєстру географічних назв у вигляді заповнених обліково-реєстраційних форм географічних назв, обсяг якої становить 100000 од., з яких: 47011 – назви об'єктів адміністративно-територіального устрою; 42869 – назви фізико-географічних об'єктів; 4469 – назви соціально-економічних об'єктів; 5651 – назви об'єктів природно-заповідного фонду.

Відповідно до акта приймання-передачі від 15.12.2017 ДНВП «Картографія» передала Держгеокадастру, зокрема, виключне право на використання Державного реєстру географічних назв; виключне право дозволяти використовувати Державний реєстр географічних назв; виключне право перешкоджати неправомірному використанню Державного реєстру географічних назв; виключне право передавати (відчужувати) повністю або частково майнові права на Державний реєстр географічних назв третім особам, а також інші права, які будуть існувати у майбутньому, з метою розроблення (створення).

Слід зазначити, що станом на 01.02.2018 Держгеокадастр здійснює заходи з підготовки, подання та реєстрації авторського права на використання Державного реєстру географічних назв у Мінекономрозвитку.

Державний реєстр географічних назв є державним інформаційним ресурсом, який потребує постійного ведення з метою підтримки його на сучасному рівні. За запитом користувачів з Державного реєстру надаються відомості в обсязі обліково-реєстраційної форми. Автоматизована пошукова система містить інформаційне, програмне і технічне забезпечення.

Слід зазначити, що з метою створення належних умов для ведення, оновлення, збереження та захисту даних Державного реєстру географічних назв та недопущення нерезультативного використання коштів державного бюджету у сумі **1 279,5 тис. грн**, спрямованих у 2017 році на його створення, потребує удосконалення нормативно-правове забезпечення ведення Державного реєстру географічних назв в електронному вигляді та надання користувачам доступу до його відомостей через веб-сервіси. Крім того, існує необхідність у визначенні адміністратора Державного реєстру географічних назв та затвердженні порядку його адміністрування.

Крім того, як встановлено аудитом, у зв'язку з економією коштів за результатами проведених конкурсних торгів Держгеокадастром **перерозподілено 154,8 тис. грн**, із передбаченням у додатку до Річного плану закупівель на 2017 рік додаткових закупівель.

Так, Держгеокадастром укладені договори:

- з Державним підприємством «Українське державне аерогеодезичне підприємство» від 20.11.2017 № 103-Г вартістю **70,2 тис. грн**, предметом якого є **послуги із встановлення прикордонних знаків № 1445 і № 1445а на українсько-білоруському державному кордоні**⁹;

- з ТОВ проектне об'єднання «Укрзахідурбанізація» від 20.11.2017 № 104-Г вартістю **48,9 тис. грн**, предметом якого є **розробка проектної документації для встановлення та облаштування українського прикордонного стовпа прикордонного знака «Буг»**¹⁰;

- з Національним університетом «Львівська політехніка» від 21.11.2017 № 773/84-Г вартістю **35,7 тис. грн**, предметом якого є **розробка технічного**

⁹ Обґрунтування: відповідно до доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України С. Кубіва від 15.09.2017 № 35230/1/1-17 до листа Міністерства закордонних справ України від 06.09.2017 № 72/13-412-2166 Держгеокадастру доручено, в межах компетенції, забезпечити виконання запланованих Спільною українсько-білоруською демаркаційною комісією заходів на 2017 рік, відповідно до протоколу від 01.09.2017 року, а саме встановлення прикордонних знаків № 1445 і № 1445а.

¹⁰ Обґрунтування: на виконання рішення двадцять п'ятого засідання міжурядової українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва (17–18 липня 2017 року, м. Київ) Мінекономрозвитку розроблено та погоджено План заходів з реалізації домовленостей, досягнених під час зазначеного засідання. Відповідно до пунктів 53, 56 вказаного Плану заходів Держгеокадастру, спільно з МЗС та Держприкордонслужбою, доручено активізувати роботу з демаркації українсько-білоруського державного кордону в закріплених зонах відповідальності, а в рамках Спільної українсько-білоруської демаркаційної комісії здійснити роботи з позначення точки стику державних кордонів Республіки Білорусь, Республіки Польща і України.

проекту створення мережі референцних станцій глобальних навігаційних супутникових систем на території України¹¹.

Згідно з актами приймання-передачі виконавцями надані послуги в повному обсязі та оплачені у грудні 2017 року.

Отже, враховуючи зазначене, з метою запобігання ризиків невикористання створеної моделі квазігеоїда на територію України і належного ведення Державного реєстру географічних назв та недопущення нерезультативного використання коштів державного бюджету за КПКВК 2803030 у загальній сумі 4 879,4 тис. грн, необхідно удосконалити нормативно-правове забезпечення щодо порядку обліку, зберігання, оброблення та надання у користування геодезичної інформації з банку геодезичних даних; ведення Державного реєстру географічних назв.

ВИСНОВКИ

1. Держгеокадастром у 2017 році із 1 108 757,2 тис. грн загального обсягу бюджетних призначень (у тому числі за спеціальним фондом – 103,2 тис. грн) як відповідальним виконавцем бюджетних програм використано 1 108 747,7 тис. грн (у тому числі за спеціальним фондом – 5 409,7 тис. грн), а саме:

993 978,3 тис. грн (у тому числі за спеціальним фондом – 341,6 тис. грн) – на керівництво та управління у сфері геодезії, картографії та кадастру (КПКВК 2803010);

104 667,0 тис. грн – на проведення земельної реформи (КПКВК 2803020);

10 102,4 тис. грн (у тому числі за спеціальним фондом – 5 068,1 тис. грн) – на загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркацію та делімітацію державного кордону (КПКВК 2803030).

Проте аудит засвідчив, що стан управління у сфері використання та охорони земель, у тому числі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності, та розпорядження ними не є достатнім щодо ефективного та раціонального використання, охорони, обліку і створення належних умов гарантування прав усіх форм власності.

1.1. Дані з державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем, які з 01.01.2016 втратили чинність) до

¹¹ Обґрунтування: 9 листопада 2016 року підписано Угоду між Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру і Картографічною службою Королівства Норвегія – STATENSKARTVERK для реалізації проекту «Інструменти для сталого управління земельними ресурсами для України».

Для виконання зазначеної Угоди Держгеокадастром у 2016 році вже проведено рекогностування та визначено місця для встановлення 20 базових референцних станцій УПН ГНСС в населених пунктах Вінницької, Житомирської, Київської, Полтавської, Черкаської та Чернігівської областей.

Розробка технічного проекту створення мережі референцних станцій глобальних навігаційних супутникових систем на території України включатиме визначення оптимальних місць (координат) референцних станцій, а також етапи їх встановлення.

адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) у терміни, визначені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 30.12.2015 № 337, Держгеокадастром до 01.07.2016 не перенесено. Не перенесено таких даних і станом на 01.01.2018. Отже, інформація щодо кількісного обліку земель відсутня.

Як наслідок, є досить високими ризики корупційних проявів, пов'язаних насамперед з можливістю маніпулювання даними при розпорядженні землями державної власності.

1.2. Автоматизована система ведення Державного земельного кадастру наповнена інформацією про сформовані земельні ділянки майже на дві третини території країни. Проте є нагальна потреба у забезпеченні належного кількісного та якісного обліку більш як 22 млн га земель, інформація про які у Державному земельному кадастрі відсутня. Також необхідно уточнити внесену до Державного земельного кадастру інформацію за численними земельними ділянками.

Станом на 01.01.2018 у цій автоматизованій системі відсутні узагальнені відомості про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, розподіл земель між власниками і користувачами.

Так, проведеним аудитом встановлено, що на початок 2018 року до автоматизованої системи ведення Державного земельного кадастру внесено інформацію про майже 19 млн сформованих земельних ділянок загальною площею 38906,0 тис. га (65,5 відс. території країни), з яких земельні ділянки державної власності – 6418,8 тис. га (у тому числі 3277,8 тис. га – земельні ділянки сільськогосподарського призначення). Неповною є інформація і про межі населених пунктів (до автоматизованої системи внесено інформацію про межі лише 627 населених пунктів, тобто 2,2 відс. від їх загальної кількості).

Не містить автоматизована система і повної інформації про землі державної власності, у тому числі і ті, що перебувають у користуванні державних установ, організацій та державних підприємств.

1.3. Держгеокадастр станом на 01.01.2018 володіє низкою оперативних даних щодо кількісної характеристики земель та їх розподілу між власниками і користувачами. Проте формування та узагальнення таких оперативних даних Держгеокадастром і його територіальними органами здійснюється в порядку та в спосіб, які не визначаються жодним нормативним чи розпорядчим актом, що не виключає ризиків недостовірності даних, а отже, і зловживань та корупційних проявів при розпорядженні землями державної власності.

Аудит засвідчив, що, за оперативною інформацією Держгеокадастру, станом на 01.01.2018 у державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління міністерств, інших державних органів, у користуванні перебуває 117531 земельна ділянка площею 9351,3 тис. га, у тому числі 39101 земельна ділянка площею 4812,9 тис. га, або 51,5 відс., що використовуються на підставі

правовстановлюючих документів, оформлених до 1991 року, які потребують приведення у відповідність із чинними вимогами законодавства.

1.4. Органи місцевого самоврядування не забезпечують ефективного управління коштами місцевих бюджетів, зокрема коштами, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, для фінансування заходів з освоєння земель для сільськогосподарських і лісогосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь, охорони земель, а також проведення інвентаризації земель і їх нормативної грошової оцінки.

З 773 612,6 тис. грн, які надійшли до місцевих бюджетів у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва на кінець 2017 року, через неефективне управління коштами місцевих бюджетів використано 61 527,5 тис. грн (7,9 відс. від загального обсягу надходжень).

Контроль за використанням коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, пов'язаних із вилученням (викупом) земельних ділянок, з боку місцевих державних адміністрацій фактично не здійснюється.

1.5. Станом на 01.01.2018 інвентаризації потребувало більш як 70 відс. земель сільськогосподарського призначення державної форми власності, у тому числі і в межах об'єднаних територіальних громад.

Загальна площа земель, які потребують консервації, становить 1,1 млн га, з них деградовані – 564,9 тис. га, малопродуктивні – 482,0 тис. га, техногенно забруднені – 34,0 тис. га. Протягом 2017 року здійснено консервацію шляхом заліснення лише 30 га земель, ще 22,7 тис. га земель перебуває в стадії консервації.

Площа порушених земель по Україні досягла 143,4 тис. га. При цьому впродовж 2017 року рекультивовано лише 68,8 га таких земель, з них понад 71 відс. (49,3 га) – сільськогосподарські угіддя. Загальна площа земель, що перебувають у стадії рекультивації, становить більш як 7 тис. гектарів.

Потребують поліпшення також 315,6 тис. га малопродуктивних земель. Протягом 2017 року поліпшено лише 54,9 га таких угідь. У стадії поліпшення перебувають ще 2,6 тис. га, з них майже 40 відс. (близько 1,0 тис. га) – рілля. Водночас аудит засвідчив, що заходи з охорони земель фактично не фінансуються, а передбачені для цього кошти за відповідними джерелами не задіяні.

1.6. Подальшого удосконалення потребує і механізм встановлення та справляння плати за землю.

Проведений аудит засвідчив, що обсяги плати за землю, яка є одним з основних джерел доходів місцевих бюджетів і включає земельний податок та орендну плату, постійно зростають (2016 рік – понад 23 млрд грн (у тому числі земельний податок – 8 млрд грн, орендна плата – 15 млрд грн), у I півріччі 2017 року – понад 12 млрд грн (у тому числі земельний податок – 4 млрд грн, орендна плата – 8 млрд гривень). При цьому аудитом встановлено, що за результатами земельних торгів розмір орендної плати у 2017 році (в середньому

по Україні) збільшився до 14,8 відс. від нормативної грошової оцінки (стартова річна орендна плата за користування земельними ділянками у 2013–2017 роках визначалася в межах 3,9 – 7,7 відс. від нормативної грошової оцінки земель). Однак надходження від продажу прав оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної форми власності на конкурентних засадах (земельних торгах) у 2017 році в загальному обсязі надходжень плати за землю у формі орендної плати становили 118,8 млн грн (за розрахунками лише 0,7 відс. від загального обсягу надходжень плати за землю у формі орендної плати), у 2016 році – 95,8 млн грн (0,6 відсотка).

1.7. Належного забезпечення, зокрема кадрового, потребує і виконання Держгеокадастром повноважень щодо здійснення державного нагляду в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів. Так, аудит засвідчив, що станом на 01.01.2018 штатна чисельність працівників апарату Держгеокадастру, які здійснюють відповідний державний нагляд, була 22 шт. од., з яких фактично призначено 16 осіб. У територіальних органах Держгеокадастру для здійснення цих функцій визначено 1025 шт. од., з яких на час аудиту було призначено 539 осіб (53,6 відсотка).

У 2017 році територіальні органи Держгеокадастру в рамках повноважень зі здійснення державного контролю за використанням та охороною земель провели 15594 перевірки дотримання вимог земельного законодавства. За їх результатами встановлено 7587 порушень. Усього нараховано 115,9 млн грн відшкодування за самовільне зайняття земельних ділянок, нецільове використання земель і зняття родючого шару ґрунту, з яких добровільно відшкодовано лише 25,0 млн грн (21,5 відс.), за рештою нарахованих відшкодувань справи розглядаються в судах.

1.8. Територіальними органами Держгеокадастру протягом 2013–2017 років у межах визначених повноважень передано з державної власності у користування та приватну власність більше 800 тис. га земель сільськогосподарського призначення (у користування – 423,0 тис. га, у власність – 394,2 тис. гектарів). При цьому у 2017 році співвідношення площ земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності, переданих у власність і користування, становило відповідно 80,3 і 19,7 відс. (надано у власність – 141,8 тис. га, у користування – 34,8 тис. га).

2. Через відсутність належного внутрішнього контролю Мінагрополітики як головного розпорядника коштів, Держгеокадастру як відповідального виконавця бюджетних програм та розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня і ДП «Центр Державного земельного кадастру» як одержувача бюджетних коштів планування, управління та використання коштів державного бюджету, спрямованих у 2017 році цими учасниками бюджетного процесу на визначені цілі, здійснювалося в окремих випадках неефективно та з недотриманням вимог законодавства.

2.1. Планування, виконання та звітування про виконання бюджетних програм, зокрема у частині розроблення результативних показників бюджетних програм, які характеризували б виконання їх завдань і реалізацію

Мінагрополітики та Держгеокадастром, у 2017 році здійснювалося без дотримання Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 27.12.2010 за № 1353/18648. Зазначене не сприяє здійсненню належної оцінки як ефективності бюджетних програм, так і досягнення стратегічних результативних показників, визначених у середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плані пріоритетних дій Уряду на 2017 рік.

Так, аудитом встановлено, що із 63 результативних показників за трьома бюджетними програмами, що були предметом аудиту, виконано лише 46 (73,0 відс.), не виконано 17 (27 відсотків).

2.2. Держгеокадастром:

– внаслідок неефективних управлінських рішень учасників бюджетного процесу кошти державного бюджету в обсязі 5 316,0 тис. грн (КПКВК 2803010 – 5 183,0 тис. грн, КПКВК 2803020 – 133,0 тис. грн) за умови відкритих асигнувань за відповідними бюджетними програмами повернено до державного бюджету як невикористані;

– через недосконале нормативно-правове забезпечення щодо:

порядку обліку, зберігання, оброблення та надання у користування геодезичної інформації з банку геодезичних даних є ризики неналежного використання створеної моделі квазігеоїда на територію України користувачами при виконанні топографо-геодезичних, кадастрових робіт і робіт із землеустрою та, як наслідок, нерезультативного використання 3 599,9 тис. грн державних коштів;

ведення Державного реєстру географічних назв в електронному вигляді та надання користувачам доступу до його відомостей через веб-сервіси є ризики нерезультативного використання коштів державного бюджету в сумі 1 279,5 тис. гривень. При цьому необхідно визначити адміністратора Державного реєстру географічних назв, затвердити порядок його адміністрування.

2.3. Внаслідок недотримання Мінагрополітики як головним розпорядником бюджетних коштів Бюджетного кодексу України в частині встановлення обґрунтованих лімітів споживання електричної та теплової енергії, водопостачання, водовідведення, природного газу та послуг зв'язку, які споживаються бюджетними установами, територіальними управліннями Держгеокадастру допущено використання 1 854,3 тис. грн з порушенням законодавства.

2.4. ДП «Центр Державного земельного кадастру» у 2017 році:

– внаслідок прийняття відповідних управлінських рішень шляхом застосування різних кодів класифікатора закупівель здійснено поділ предмета закупівлі та закуплено 45 акумуляторних батарей (SYBTU2-PLP) загальною вартістю 335,1 тис. грн без застосування конкурентних торгів, визначених Законом України від 15.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі»;

– допущено нерезультативне використання бюджетних коштів у сумі 198,8 тис. грн, які у 2017 році спрямовано на оплату послуг з проведення аудиту

та розроблення проектної документації модернізації підсистеми резервного центру обробки даних автоматизованої системи Державного земельного кадастру. При цьому у 2018 році кошти на проведення модернізації Резервного центру обробки даних не заплановані;

– створено додаткове навантаження на державний бюджет у сумі, за розрахунками, 145 769,1 тис. грн (5 274,8 тис. дол. США х 27,635 грн (курс НБУ станом на 18.12.2017), внаслідок внесення відповідних змін до законодавства у частині передачі функцій з реєстрації земельних ділянок органам виконавчої влади та зарахування коштів від надання реєстраційних послуг до загального фонду державного бюджету ДП «Центр Державного земельного кадастру» втрачено можливість погашення своїх зобов'язань за субкредитним договором. На виконання Закону України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік» (стаття 34) Мінфіном та Казначейством списано цю заборгованість підприємства перед державним бюджетом.

3. Не сприяли належному управлінню у сфері використання та охорони земель, у тому числі земель сільськогосподарського призначення державної власності, та розпорядження ними, і чергові реорганізаційні процеси в системі Держгеокадастру.

У 2017 році відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.2016 № 581 «Про реформування територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру» відбувалася ліквідація юридичних осіб публічного права територіальних органів Держгеокадастру і Держземагентства – 532 од. (Держгеокадастру – 508 юр. осіб, Держземагентства – 24). Станом на 10.01.2018 припинено діяльність 454 територіальних органів (85 відсотків).

Крім того, аудит засвідчив, що на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» діяльність Держземагентства припинена лише 12.04.2017 (шляхом його перетворення утворено Держгеокадастр).

4. Нормативно-правове забезпечення регулювання питань державного управління у сфері використання та охорони земель протягом 2016–2017 років удосконалювалося: врегульовувалися питання, зокрема, розпорядження Держгеокадастром землями сільськогосподарського призначення державної власності.

Разом з тим нагальною залишається потреба у вирішенні окремих питань управління у сфері земельних відносин.

4.1. Необхідно врегулювати питання щодо потреби в розробленні та прийнятті:

– Загальнодержавної програми використання та охорони земель та Національної програми охорони родючості ґрунтів (Закон України від 19.06.2003 «Про охорону земель» (стаття 24, «Прикінцеві положення»);

– Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року (Закон України від 07.07.2011 № 3613 «Про Державний земельний кадастр»);

– Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення».

4.2. Внесення змін потребує і Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» у частині визначення центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого віднесено питання реалізації державної політики у сфері державного контролю за використанням та охороною земель та усунення дублювання виконання таких функцій різними органами державної влади.

4.3. З метою врегулювання питання розпорядження землями, розташованими за межами населених пунктів, урахувавши повноваження об'єднаних територіальних громад необхідно внести зміни до низки законодавчих актів, у тому числі і до Земельного кодексу України.

Внесення змін потребує і Закон України «Про Державний земельний кадастр» у частині розширення переліку осіб, які здійснюють внесення відомостей до Державного земельного кадастру та надання відповідної інформації з нього, що сприятиме забезпеченню децентралізації повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру.

4.4. Належного фінансового та організаційного забезпечення потребує і проведення загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення (Закон України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік» («Прикінцеві положення», пункт 7), яку необхідно здійснити у 2018 році за рішенням і в порядку, що затверджені Кабінетом Міністрів України (фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України).

5. Мінагрополітики і Держгеокадастром у порядку реагування на рішення Рахункової палати за результатами попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) вживалися окремі заходи реагування, які, зокрема, спрямовані на удосконалення законодавства у сфері земельних відносин та усунення порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою.

Проте ці заходи були неповними та недостатньо ефективними для забезпечення належного стану управління у сфері використання та охорони земель, у тому числі землями сільськогосподарського призначення державної форми власності, та розпорядження ними.

ПРОПОЗИЦІЇ

- 1.** Про результати аудиту поінформувати Верховну Раду України.
- 2.** Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати вжити заходів щодо:
 - визначення потреби в розробленні та прийнятті:
 - Загальнодержавної програми використання та охорони земель і Національної програми охорони родючості ґрунтів (Закон України від 19.06.2003 «Про охорону земель» (стаття 24, «Прикінцеві положення»);
 - Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року (Закон України від 07.07.2011 № 3613 «Про Державний земельний кадастр»);

- прийняття:

Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення» (Земельний кодекс України, Закон України від 25.01.2001 № 2768);

- внесення змін до чинного законодавства:

Земельного кодексу України та інших законодавчих актів, які регулюють питання розпорядження землями, розташованими за межами населених пунктів, урахуваючи визначення повноважень з таких питань об'єднаних територіальних громад;

Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» у частині визначення центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого віднесено питання реалізації державної політики у сфері державного контролю за використанням та охороною земель, і усунення дублювання виконання таких функцій різними органами державної влади;

Закону України «Про Державний земельний кадастр» у частині розширення переліку осіб, які здійснюють внесення відомостей до Державного земельного кадастру та надання відповідної інформації з нього, що сприятиме забезпеченню децентралізації повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру;

Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про географічні назви» в частині визначення адміністратора Державного реєстру географічних назв;

Положення про Державний реєстр географічних назв, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2006 № 622, у частині забезпечення доступу до відомостей реєстру в електронному вигляді;

- ефективного управління органами місцевого самоврядування коштами, що надійшли в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва;

- активізації роботи органів місцевого самоврядування щодо встановлення меж населених пунктів;

- посилення відповідальності за належне формування та реалізацію державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

- забезпечення Мінагрополітики, іншими центральними органами виконавчої влади, Національною академією аграрних наук, вищими навчальними закладами оформлення права постійного користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення, які використовуються державними підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери управління відповідних органів;

- забезпечення усунення виявлених порушень і недоліків.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству аграрної політики та продовольства України і Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру і рекомендувати:

Міністерству аграрної політики та продовольства України як центральному органу виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та є головним розпорядником коштів державного бюджету, що спрямовуються на зазначені цілі, вжити заходів щодо:

✓ внесення Кабінету Міністрів України пропозицій щодо:

- визначення потреби в розробленні та прийнятті:

Загальнодержавної програми використання та охорони земель та Національної програми охорони родючості ґрунтів (Закон України від 19.06.2003 «Про охорону земель» (стаття 24, «Прикінцеві положення»);

Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року (Закон України від 07.07.2011 № 3613 «Про Державний земельний кадастр»);

- внесення змін до чинного законодавства:

Земельного кодексу України та інших законодавчих актів, які регулюють питання розпорядження землями, розташованими за межами населених пунктів, урахуваючи визначення повноважень з таких питань об'єднаних територіальних громад;

Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» у частині визначення центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого віднесено питання реалізації державної політики у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і усунення дублювання виконання таких функцій різними органами державної влади;

Закону України «Про Державний земельний кадастр» у частині розширення переліку осіб, які здійснюють внесення відомостей до Державного земельного кадастру та надання відповідної інформації з нього, що сприятиме забезпеченню децентралізації повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру;

Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про географічні назви» в частині визначення адміністратора Державного реєстру географічних назв;

Положення про Державний реєстр географічних назв, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2006 № 622, у частині забезпечення доступу до відомостей реєстру в електронному вигляді;

- удосконалення механізму використання місцевими органами самоврядування коштів, що надійшли в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, на заходи з охорони земель;

- посилення відповідальності за належне формування та реалізацію державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру,

державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

- запровадження щорічного звіту про стан формування та реалізацію державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

- ✓ прийняття Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення»;

- ✓ розроблення результативних показників бюджетних програм, які б характеризували, зокрема, і виконання повноважень Держгеокадастру в частині використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними;

- ✓ забезпечення усунення виявлених порушень і недоліків.

Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру як центральному органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та є виконавцем бюджетних програм та розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня:

- ✓ вжити заходів щодо подання на розгляд Мінагрополітики пропозицій щодо потреби в розробленні та прийнятті проектів Загальнодержавної програми використання та охорони земель, Національної програми охорони родючості ґрунтів і Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року;

- ✓ ініціювати внесення змін до чинного законодавства:

Земельного кодексу України та інших законодавчих актів, які регулюють питання розпорядження землями, розташованими за межами населених пунктів, ураховуючи визначення повноважень з таких питань об'єднаних територіальних громад;

Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» у частині визначення центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого віднесено питання реалізації державної політики у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і усунення дублювання виконання таких функцій різними органами державної влади;

Закону України «Про Державний земельний кадастр» у частині розширення переліку осіб, які здійснюють внесення відомостей до Державного земельного кадастру та надання відповідної інформації з нього, що сприятиме забезпеченню децентралізації повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру;

Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про географічні назви» в частині визначення адміністратора Державного реєстру географічних назв;

Положення про Державний реєстр географічних назв, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2006 № 622, у частині забезпечення доступу до відомостей реєстру в електронному вигляді;

✓ сприяти ефективному використанню місцевими органами самоврядування коштів, що надійшли в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, на заходи з охорони земель;

✓ вжити заходів щодо розроблення та затвердження порядку обліку, зберігання, оброблення та надання у користування геодезичної інформації з банку геодезичних даних;

✓ здійснити нормативно-правове забезпечення ведення Державного реєстру географічних назв в електронному вигляді та надання користувачам доступу до його відомостей через веб-сервіси;

✓ розробити результативні показники бюджетних програм, які б характеризували, зокрема, і виконання повноважень Держгеокадастру в частині використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними;

✓ вжити заходів щодо кадрового забезпечення під час виконання Держгеокадастром повноважень із здійснення державного нагляду за дотриманням земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

✓ не допускати підприємствами, що належать до сфери управління Держгеокадастру, ділення предмета закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедур відкритих торгів або застосування Закону України «Про публічні закупівлі»;

✓ з метою недопущення нерезультативного використання бюджетних коштів забезпечити визначення переліку робіт з удосконалення ресурсу системи резервного центру обробки даних автоматизованої системи Державного земельного кадастру, проведення оцінки вартості робіт і включення до Плану заходів із адміністрування ДЗК на 2018 рік заходів із модернізації резервного центру обробки даних автоматизованої системи Державного земельного кадастру;

✓ сприяти державним підприємствам, установам та організаціям в оформленні права користування земельними ділянками, які ними фактично використовуються;

✓ забезпечити усунення виявлених порушень і недоліків.

**Виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2803010
відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми
станом на 1 січня 2018 року**

№ з/п	Показники	Од. виміру	Затверджено паспортом	Фактичні результативні показники	Відхилення
1	Затрат				
1.1	Кількість штатних одиниць центрального апарату	од.	274	274	0
1.2	Кількість штатних одиниць територіальних органів	од.	9 750	9 750	0
1.3	Кількість територіальних органів Держгеокадастру	од.	25	25	0
1.4	Загальна займана центральним апаратом площа приміщення	кв. м	3 857,9	3 857,9	0
1.5	Кількість відряджень працівників центрального апарату по території України	од.	108	143	35
1.6	Кількість закордонних відряджень працівників центрального апарату	од.	3	33	30
2	Продукту				
2.1	Кількість сертифікованих інженерів-геодезистів, внесених до Державного реєстру	од.	200	155	-45
2.2	Кількість наданих дозволів та висновків державної експертизи центральним апаратом	од.	1400	2298	898
2.3	Кількість отриманої та опрацьованої кореспонденції (доручень, листів, звернень, заяв, скарг громадян України) центральним апаратом	од.	121300	116111	-5189
2.4	Кількість отриманої та опрацьованої кореспонденції (доручень, листів) територіальними органами	од.	4000000	2559043	-1440957
2.5	Кількість проведених аудиторських досліджень територіальними органами	од.	186	169	-17
2.6	Кількість проведених аудиторських досліджень центральним апаратом	од.	14	16	2
2.7	Кількість розглянутих заяв на видачу кваліфікаційних сертифікатів інженерів-землевпорядників центральним апаратом	од.	200	73	-127
2.8	Кількість розроблених нормативно-правових актів центральним апаратом	од.	15	40	25
2.9	Кількість працівників, які підвищили кваліфікацію	од.	1192	878	-314
2.10	Кількість виданих класифікаційних сертифікатів інженерів-землевпорядників центральним апаратом	од.	1500	3326	1826
2.11	Кількість поданих позовів	од.	1290	111	-1179
2.12	Кількість людино-днів перебування у відрядженнях по території України працівників центрального апарату	од.	756	449	-307
2.13	Кількість людино-днів перебування у закордонних відрядженнях працівників центрального апарату	од.	15	175	160

№ з/п	Показники	Од. виміру	Затверджено паспортом	Фактичні результативні показники	Відхилення
2.14	Кількість працівників центрального апарату, що перебували у відрядженнях по території України	од.	108	111	3
2.15	Кількість працівників центрального апарату, що перебували у закордонних відрядженнях	од.	3	17	14
3	Ефективності				
3.1	Кількість отриманої та опрацьованої кореспонденції (доручень, листів, звернень, заяв, скарг громадян України) на одного працівника центрального апарату	од.	443	424	-19
3.2	Кількість отриманої та опрацьованої кореспонденції на одного працівника територіальних органів	од.	410	262	-148
3.3	Кількість наданих дозволів та висновків державної експертизи на одного працівника центрального апарату	од.	5	8	3
3.4	Середній розмір судового збору за подання одного позову	тис. грн	6,6	2,1	-4,5
3.5	Середні витрати на підвищення кваліфікації одного працівника	грн	489,5	351,9	-137,6
3.6	Середня вартість 1 людино-дня перебування працівника центрального апарату у відрядженнях по території України	грн	375,4	327,7	-47,7
3.7	Середня вартість 1 людино-дня перебування працівника центрального апарату у закордонних відрядженнях	грн	6666,7	1678,7	-4988
3.8	Середня тривалість перебування 1 працівника центрального апарату у відрядженні по території України	днів	5,0	3,0	-2,0
3.9	Середня тривалість перебування 1 працівника центрального апарату у закордонному відрядженні	днів	5,0	5,0	0
4	Якості				
4.1	Частка справ, за якими прийнято рішення на користь установи	відс.	100	22,7	-77,3
4.2	Рівень усунення порушень, виявлених в результаті проведених перевірок у їх загальній кількості	відс.	100	67	-33
4.3	Частка виданих дозволів та висновків державної експертизи у загальній кількості звернень щодо видачі	відс.	100	93	-7
4.4	Частка виданих кваліфікаційних сертифікатів інженерів-землевпорядників у загальній кількості звернень щодо їх видачі	відс.	100	51	-49
4.5	Рівень погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах ДКСУ станом на 01 січня 2017 року (крім АР Крим та м. Севастополь)	відс.	41,2	93,7	52,5
6	Частка працівників, які підвищили кваліфікацію, від загальної потреби на підвищення кваліфікації	відс.	100	100	0
7	Питома вага вчасно виконаних доручень у їх загальній кількості	відс.	100	100	0

**Виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2803020
відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми
станом на 1 січня 2018 року**

№ з/п	Показники	Од. виміру	Затверджено паспортом	Фактичні результативні показники	Відхилення
1	Затрат				
1.1	Кількість центрів обробки даних, регіональних та районних вузлів АС ДЗК	од.	566	566	0,0
2	Продукту				
2.1	Кількість розроблених та впроваджених нових функцій АС ДЗК	од.	19	20	1
2.2	Площа, дані щодо якої будуть актуалізовані до державної системи координат для внесення їх до ДЗК	кв. км	341884,0	341884	0,0
2.3	Кількість активних користувачів АС ДЗК	од.	4000	5728	1728
2.4	Кількість зареєстрованих земельних ділянок в АС ДЗК	тис. шт.	900	1309,4	409,4
2.5	Кількість земельних ділянок, відомості щодо яких будуть трансформовані до державної системи координат	тис. шт.	17500	17500	0,0
2.6	Площа, дані щодо якої будуть трансформовані до державної системи координат	кв. км	19248,5	19248,5	0,0
3	Ефективності				
3.1	Середні витрати утримання протягом року 1 центру обробки даних АС ДЗК	тис. грн	56,3	56,0	-0,3
4	Якості				
4.1	Рівень погашення заборгованості за бюджетними зобов'язаннями минулих років, узятих на облік органами ДКСУ станом на 1 січня 2017 року (крім АР Крим та м. Севастополь)	відс.	60	75	15
4.2	Рівень наповнення функціями АС ДЗК відповідно до чинного законодавства	відс.	100	50	50
4.3	Площа земельних ділянок, зареєстрованих у Державному земельному кадастрі, у загальній площі земель, розташованих в межах державного кордону України	відс.	72,3	64,5	-7,8

**Затверджені заходи та їх виконання за бюджетні кошти
за КПКВК 2803020 «Проведення земельної реформи» в 2017 році**

тис. гривень

Найменування заходу та виконавець	Затверджено Планом заходів		Використано бюджетних коштів	Відхилення
	від 11.03.2017	від 01.12.2017		
<i>Територіальні органи Держгеокадастру</i>				
Погашення бюджетної кредиторської заборгованості за 2013 рік, що зареєстрована в органах Казначейства, з неї:	72 950,0	72 950,0	72 937,8	12,2
проведення інвентаризації земель (КЕКВ 2281)	69 065,0	61 594,3	61 594,3	0,0
ведення та функціонування Державного земельного кадастру, підготовка лотів до проведення земельних торгів у формі аукціону щодо продажу прав (оренди, суперфіцію, емфітевзису) на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності, виплати винагороди виконавцю земельних торгів, оприлюднення результатів земельних торгів (КЕКВ 2240)	3 885,0	11 105,7	11 105,7	0,0
придбання програмно-апаратних комплексів попередньої обробки та перевірки відомостей, які підлягають внесенню до державного земельного кадастру, захисту баз персональних даних та службової інформації (КЕКВ 3110)		250,0	237,8	12,2
<i>ДП «Центр Державного земельного кадастру»</i>				
Ведення та функціонування, в тому числі адміністрування (здійснення заходів щодо створення та супроводження програмного забезпечення, технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист відомостей) Державного земельного кадастру (КЕКВ 2610)	31 850,0	31 850,0	31 729,2	120,8
Разом	104 800,0	104 800,0	104 667,0	133,0

**Виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2803030
відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми
станом на 1 січня 2018 року**

№	Показники	Од. виміру	Затверджено паспортом	Фактичні результативні показники	Відхилення
1	Продукту				
1.1	Кількість обстежених, визначених та опрацьованих пунктів Державної геодезичної мережі при побудові моделі квазігеоїда на територію України	од.	821	2106	1285
1.2	Кількість заповнених обліково-реєстраційних форм, під час встановлення, унормування та ведення Державного реєстру географічних назв	од.	41241	41241	0
1.3	Кількість розроблених технічних проектів створення мережі станцій глобальних навігаційних супутникових систем на територію України	од.	1	1	0
1.4	Кількість встановлених прикордонних знаків на українсько-білоруському державному кордоні	од.	2	2	0
1.5	Кількість розробленої проектної документації для встановлення та облаштування українського прикордонного стовпа прикордонного знака «Буг»	од.	1	1	0
2	Ефективності				
2.1	Середні витрати на обстеження, визначення та опрацьовання одного пункту Державної геодезичної мережі при побудові моделі квазігеоїда на територію України	грн	4384,9	1709,4	-2675,5
2.2	Середні витрати на розроблення та заповнення однієї обліково-реєстраційної форми Державного реєстру географічних назв	грн	31,0	31,0	0
2.3	Середні витрати на розробку технічного проекту створення мережі станцій глобальних навігаційних супутникових систем на територію України	грн	35,7	35,7	0
2.4	Середні витрати на встановлення одного прикордонного знака на українсько-білоруському державному кордоні	грн	35,1	35,1	0
2.5	Середні витрати на розробку проектної документації для встановлення та облаштування українського прикордонного стовпа прикордонного знака «Буг»	грн	48,9	48,9	0
3	Якості				
3.1	Рівень побудови моделі квазігеоїда на територію України	відс.	100	100	0
3.2	Рівень наповнення Державного реєстру географічних назв обліково-реєстраційними формами про назви географічних об'єктів, що знаходяться на території України	відс.	100	100	0

№	Показники	Од. виміру	Затверджено паспортом	Фактичні результативні показники	Відхилення
3.3	Рівень розробки технічного проекту створення мережі станцій глобальних навігаційних супутникових систем на територію України	відс.	100	100	0
3.4	Рівень встановлення прикордонних знаків на українсько-білоруському державному кордоні	відс.	100	100	0
3.5	Рівень розробки проектної документації для встановлення та облаштування українського прикордонного стовпа прикордонного знака «Буг»	відс.	100	100	0

**Затверджені заходи та їх виконання
в 2017 році за КПКВК 2803030**

тис. гривень

Назва заходу	Затверджено (до сплати) Планом заходів		Використано коштів (касові видатки)	Відхилення
	від 15.02.2017	від 19.12.2017		
<i>Створення національної системи відліку, забезпечення функціонування та розвитку Державної геодезичної мережі і мереж спеціального призначення</i>				
Побудова моделі квазігеоїда на територію України	3754,8	3599,9	3599,9	–
<i>Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи</i>				
Розробка технічного проекту створення мережі референцних станцій глобальних навігаційних супутникових систем на територію України	0,0	35,7	35,7	–
<i>Топографічне картографування території та розвиток національної системи картографування</i>				
Створення та ведення Державного реєстру географічних назв	1279,5	1279,5	1279,5	–
<i>Топографо-геодезичне, картографічне та гідрографічне забезпечення робіт з демаркації та делімітації державного кордону</i>				
Встановлення прикордонних знаків № 1445 і № 1445а на українсько-білоруському державному кордоні	0,0	70,3	70,3	–
Розробка проектної документації для встановлення та облаштування українського прикордонного стовпа прикордонного знака «Буг»	0,0	48,9	48,9	–
Разом	5034,3	5034,3	5034,3	–